Влада – Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 133 (1633) ♦ Субота, 19 липня 1997 року ♦ Ціна договірна

Парламентська хроніка

Сесію продовжено

Ранкове й денне засідання 18 липня

(Читайте на 2-й стор.).

Сьома сесія Верховної Ради України продовжить свою роботу до кінця серпня. Цю пропозицію підтримали 243 народні депутати з 319 присутніх у залі.

Головне не кількість, а якість

Учора відбулася зустріч заступника Голови Верховної Ради Віктора Мусіяки з парламентською делегацією Ісламської Республіки Іран на чолі з членом президії Меджлісу та головою комісії з питань промисловості Хосейном Хашемі.

Віктор Мусіяка зазначив, що між двома державами склалися добрі відносини й активно розвивається економічне співробітництво. Вже підписано значну кількість двосторонніх документів на зміцнення наших зв'язків, проте, зауважив В. Мусіяка, вона має перейти у якість. Необхідно стежити, аби всі домовленості виконувалися.

Підкреслювалося, що зміцнення зв'язків з Іраном Україна вважає одним з найважливіших напрямів своєї зовнішньої політики на Середньому Сході. Адже Ісламська Республіка має величезний економічний потенціал, можливість експорту нафти і будівництва нафто- й газопроводів.

Хосейн Хашемі також наголосив на необхідності зміцнення міжпарламентських зв'язків.

Зобов`язання виконуватимемо

Услід за румунським парламентом Верховна Рада ратифікувала без жодних застережень підписаний 2 червня 1997 року Договір про відносини добросусідства і співробітництва між Україною та Румунією. У такий спосіб сторони будуватимуть свої відносини, базуючись на статуті ООН та нормах міжнародного права. Вони розв`язуватимуть спірні питання, в разі їх появи, винятково мирним шляхом. Україна та Румунія відмовляються від застосування сили чи погроз у застосуванні сили у розв`язанні міждержавних питань. У договорі закріплено принцип непорушності існуючих кордонів та відкинуто будь-які територіальні претензії.

(Закінчення на 3-й стор.).

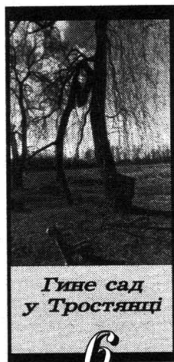

Гине сад у Тростянці

6

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Гуцульщина в житейській прозі

Експедиція в глибинку

На Карпати, зокрема і Гуцульський край, рівнинний житель дивиться переважно крізь призму веселкову: екзотика гірських краєвидів, колоритне народне мистецтво і побут, засніжені майже до літа гірськолижні траси, туристські маршрути тощо. Однак поезія верховинців виростає на грунті дуже суворої прози, а саме: Івано-Франківська область має найнижчий в Україні показник землезабезпеченості на душу населення — 0,28 га ріллі, до того ж родючість земель значно нижча, аніж деінде. Нещадна експлуатація природних ресурсів, порушення екологічної рівноваги раз у раз спричиняють катастрофічні повені й вітровали, які завдають величезних збитків. У Верховинському районі лише 30 відсотків працездатного населення мають роботу. Постанова «Про статус гірських населених пунктів» не допомогла горянам, а, по суті, лягла додатковим тягарем на їхні плечі, бо програму не профінансовано урядом.

(Закінчення на 9-й стор.).

Завинив класик перед Вінницею

11

Полювання на сміливців

14

Мандат

4

Збудуємо космодром. В Індонезії

Учора у Національному космічному агентстві між Україною та Індонезією підписано міжурядову угоду про співробітництво в галузі мирного освоєння та використання космічного простору.

«Угода передбачає участь України в будівництві космодрому в Індонезії, використання українських ракетоносіїв для комерційних запусків супутників, зокрема телекомунікаційного характеру, і ще ряд питань», — повідомив агентству «Інтерфакс-Україна» посол України у Республіці Індонезія Ігор Литвин.

За словами посла, «угода є втіленням домовленостей, досягнутих під час візиту Президента Леоніда Кучми в Індонезію у квітні 1996 року».

P.S.

○ Між Україною та Швейцарією парафовано Угоду, що передбачає надання 4 млн. доларів для обладнання вітчизняних пологових будинків.

○ У МЗС триває третя нарада керівників закордонних дипломатичних установ України.

○ Обрано нового голову Вінницької обласної ради народних депутатів — Івана Боднарчука.

○ У Славутичі працює конференція «1997: міжнародне співробітництво —Чорнобильський АЕС і Славутичу».

У номер

Домовилися телефоном

Глава нашої держави Леонід Кучма мав телефонну розмову із Президентом Туркменистану Сапармуратом Ніязовим. Всебічно обговорювалися питання двосторонніх відносин. При цьому особливий наголос зробили співрозмовники на потребі подальшого поглиблення економічних взаємовідносин. У цьому контексті йшлося про виконання раніше досягнутих домовленостей та угод. Лідери обох країн дійшли спільної думки щодо розширення співробітництва у різних сферах.

Президенти також узгодили строки офіційного візиту Леоніда Кучми до Туркменистану. Домовлено, що він відбудеться у вересні, повідомляє ДІНАУ-Укрінформ.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ратифікацію Меморандуму про порозуміння між Кабінетом Міністрів України та Урядом Іспанії щодо фінансового співробітництва

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Меморандум про порозуміння між Кабінетом Міністрів України та Урядом Іспанії щодо фінансового співробітництва, підписаний у Мадриді 21 лютого 1997 року, ратифікувати.

2. Використання зазначеного кредиту затверджується окремими рішеннями Верховної Ради України при наявності повної номенклатури товарів, що мають бути придбані.

Голова Верховної Ради України О.МОРОЗ.

м. Київ,
11 липня 1997 року.
№446/97-ВР

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ратифікацію Європейської хартії місцевого самоврядування

Верховна Рада України **постановляє:**

Європейську хартію місцевого самоврядування, підписану від імені України 6 листопада 1996 року в м. Страсбурзі, ратифікувати.

Голова Верховної Ради України О.МОРОЗ.

м. Київ,
15 липня 1997 року.
№452/97-ВР

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ратифікацію Гарантійної угоди (Проект розвитку експорту) між Україною та Міжнародним банком реконструкції та розвитку

Верховна Рада України **постановляє:**

Гарантійну угоду (Проект розвитку експорту) між Україною та Міжнародним банком реконструкції та розвитку, підписану 15 травня 1997 року в м. Вашингтоні, ратифікувати.

Голова Верховної Ради України О.МОРОЗ.

м. Київ,
15 липня 1997 року.
№451/97-ВР

Парламентська хроніка

Живим перепаде по 100 гривень

Вечірнє засідання 17 липня

Ухвалено постанову «Про виплату у 1997 році установами Ощадного банку України грошових заощаджень громадян відповідно до Закону України «Про державні гарантії відновлення заощаджень громадян України». Верховна Рада України намагається зробити хоча й не великий, але реальний крок на відновлення справедливості щодо тих, хто, по суті, обікрала держава. Із боргу перед вкладниками, який становить понад 120 мільярдів гривень, цього року запропоновано виплатити 200 мільйонів. Шістдесят відсотків цієї суми — людям похилого віку, яким виповнилося 80 і більше років, решта — на похорони вкладників. Отже, живим перепаде по 100 гривень, а на поховання тих, хто не діждався й такої мізерної суми, — дещо більше. Із трьох альтернативних проектів, запропонованих відповідним комітетом та окремими народними депутатами, найбільше голосів набрав підготовлений Комітетом з соціальної політики та праці. Саме його прийнято спершу за основу, а потім у цілому.

Народні депутати прийняли в першому читанні проект закону «Про обіг та погашення неотриманих громадянами України приватизаційних майнових сертифікатів», ратифікували Договір про відносини добросусідства і співробітництва між Україною та Румунією. До речі, можна сподіватися, що цим документом покладено край

тертям між двома країнами, оскільки сторони підтвердили як непорушний існуючий між ними кордон і зобов'язалися утримуватися тепер й у майбутньому від будь-яких зазіхань на нього.

Якщо кілька років тому народні депутати могли з легкою душею прийняти закон, втілення якого в життя вимагало значної суми бюджетних коштів, то тепер вони почали підходити до всього набагато зваженіше й ощадливіше, прогнозувати, у що він може вилитися у кінцевому результаті. Це, зокрема, засвідчило обговорення двох законопроектів — щодо створення матеріально-технічної бази для підготовки національних збірних команд України та щодо будівництва школи гімнастики. Більшість народних депутатів виступила проти того, щоб звільнити від сплати податків київське «Динамо». Оскільки, на думку парламентаріїв, увесь імпорт проходитиме в такому разі саме через цю структуру як таку, що отримає всі пільги з оподаткування. Врешті-решт, після гострої дискусії сесія проголосувала за те, щоб відповідний комітет Верховної Ради України спільно із Кабміном внесли пропозицію щодо бюджетного фінансування будівництва бази для національних збірних України. Питання про школу гімнастики через неможливість дійти спільної думки було знято з розгляду.

Наприкінці засідання народні депутати ратифікували Конвенцію про захист прав і основних свобод людини. А питання щодо реструктуризації боргу АвтоЗАЗ вирішено поставити на поіменне голосування наступного дня.

Василь ТУГЛУК.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Сесію продовжено

Депутати в цей день сьомої сесії виявили справжній трудовий ентузіазм. Сесійний зал дружно підтримав усі депутатські запити. Щоправда, питання про внесення до порядку денного проекту документа, який мав би розглянути ситуацію, що склалася довкола Київської міськради, тричі не набирало необхідної кількості голосів. **Досить швидко розглянули в другому читанні проект закону про списання заборгованості відкритого акціонерного товариства «АвтоЗАЗ».** Комплект документів, що стосувався засобів масової інформації, які недавно викликали неабияку дискусію в сесійному залі, також прийнято. Таким чином, одержали статус законів проекти про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів, про порядок висвітлення діяльності державних органів влади та місцевого самоврядування в засобах масової інформації, про суспільне телебачення і радіомовлення, про внесення змін і доповнень до Закону України «Про телебачення і радіомовлення» та запровадження статутів Національної телекомпанії України та Національної радіокомпанії України. Після цього парламентарії прийняли проект постанови Верховної Ради України про внесення змін до постанови Верховної Ради України «Про введення в дію Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі».

Як і слід було чекати, найгострішу дискусію викликав проект закону України про проведення експерименту з управління акціями, які належать державі у відкритому акціонерному товаристві «Лисичанськнафтооргсинтез». Голова Комітету з питань паливно-енергетичного комплексу і транспорту Олександр Кожушко зауважив, що документ у другому читанні концептуально відрізняється від того варіанта, який було схвалено в першому читанні. З цим не погодився доповідач, голова підкомісії Комітету з питань економічної політики та управління народним господарством Геннадій Угаров. **На його думку, проблема полягає зовсім в іншому, в тому, що існує два варіанти розв'язання цього питання: перший — залишити акціонерне товариство за Українською державою, другий — продати за будь-яку ціну кому завгодно. Законопроект, про який він доповідає, підтримає перший варіант. Хоча доповідач визнає, що в залі достатньо лобістів другого. Сергій Терьохін, продовжуючи тему лобі, між іншим, підкреслив, що в Києві «другий місяць сидить поважна група з близького зарубіжжя» і чекає на результат перемоги прихильників другого варіанта. Хоча дехто з депутатів пропонував голосувати за цей законопроект у цілому, вирішили розпочати докладне постатейне обговорення документа.**

* * *

Після затяжних і часом надмірно запальних дебатів 235 голосами закон прийнято в цілому. Очевидно, депутатів «надихнуло» звернення до них державного міністра Мінченка: «Не приймайте цей закон, дайте уряду право вирішувати це питання так, як він вважає за доцільне».

Справжню сенсацію викликало організаційне повідомлення Голови Верховної Ради України Олександра Мороза, який щойно повернувся з наради із керівниками фракцій і депутатських груп. Оскільки питання, які виносилися на позачергову сесію (нагадаємо, вона мала відбутися 28-29 серпня), згідно з Конституцією, правомочні тільки після розгляду на черговій сесії, вирішили сьому сесію не завершувати. Наступного тижня депутати працюватимуть у комітетах, після того ще тиждень — у виборчих округах. Потім депутати за змінним графіком відпрацюватимуть, а саму сьому сесію завершити 28-29 серпня. Рішення підтримали 243 депутати із 319 присутніх у залі.

Людмила КОХАНЕЦЬ.

Анатолій БЕНЬ, «Голос України»

Народ консолідуватимуть патріотизмом. Економічним!

Схоже, що наша виконавча гілка влади пересяде з виплеканого нею зовнішньополітичного «коника-горбунця» на внутрішньоекономічну шкапу. Тобто, досягши певних успіхів у зовнішній політиці (домовленості з Росією, Польщею, Румунією, хартія з НАТО тощо), чим підкреслено пишається, вона нарешті придивиться до наших внутрішньоекономічних негараздів.

Принаймні, такого висновку можна було дійти під час останнього брифінгу в адміністрації Президента України, на якому керівник управління внутрішньої політики Василь Кремінь особливо наголошував на так званій економізації внутрішньої політики й перенесенні ідеологічних акцентів на «економічний патріотизм» (шлунок — первинне, свідомість — вторинна?).

Мета першого — наповнення нашого ринку товарами вітчизняного виробництва, другого — консолідація нації.

На доказ зміни пріоритетів у президентській політиці Василь Кремінь нагадав про перше засідання Вищої економічної ради при Президентові України та низку запланованих заходів економічного характеру.

Звісно, що надії на зміну пріоритетів у політиці президентська команда пов'язує із новим главою уряду. Особисто на адресу Валерія Пустовойтенка Василь Кремінь спрямував чимало шанобливих епітетів. Але головне, на його думку, що з цим призначенням Пустовойтенка вдалося припинити процес урядової кризи, зняти проблеми взаємин між прем'єром і Президентом, урядом і Президентом.

Щоправда, відразу ж один із журналістів нагадав про чи не найпершу «чорну кішку», яка може пробігти у цих стосунках. Мовляв, Леонід Кучма щойно сказав про те, що новий уряд не зазнає особливих кадрових змін. Тоді як це поєднується із курсом Народно-демократичної партії, яку представляє Пустовойтенко, на створення коаліційного уряду? Намагаючись якось поєднати, а не протиставити ці два вектори, Василь Кремінь відповів, що в нинішньому нашому політично неструктуризованому суспільстві він не бачить чітко окреслених ознак саме коаліційного уряду, а з другого боку, сьогоднішня НДП — не та партія, яка може взяти на себе відповідальність за весь уряд, а лише за його керівника.

Отже, якщо «економізація політики», «економічний патріотизм» у розумінні авторів цієї політики не є чимось на зразок сумного й абсурдного «економіка має бути економною», то сподіватимемось на маленьке «економічне диво». Не забути б лишень (і про це нагадував сам В. Кремінь), чим закінчилась ініціатива Бориса Єльцина щодо забезпечення росіян товарами вітчизняного виробництва.

Опозиція — теж позиція

Хоча темою прес-конференції представників фракції «Рух за народ, за Україну» було задекларовано «Законодавчі ініціативи і підсумки роботи фракції протягом сьомої сесії Верховної Ради України», коло порушених питань було значно ширше.

Зокрема В'ячеслав Чорновіл піддав критиці роботу парламенту за цей період. Передусім за те, що серед прийнятих законів мало тих, які, так би мовити, у руслі розвитку Конституції України. На деякі закони, схвалені Верховною Радою України, накладено вето Президентом України. Однак президентські заборони, на думку В'ячеслава Максимовича, були не завжди обгрунтовані.

Щодо запізнення з прийняттям бюджетного закону, то і тут більша вина Президента України та уряду, які зволікали, а законопроекти з податкового законодавства, надіслані парламентським комісіям з Кабміну, були недосконалі. В'ячеслав Чорновіл висловив сумнів у тому, що проект бюджету на наступний рік буде підготовлено вчасно, бо реакції глави держави на пропозицію створити спеціальну структуру з підготовки цього важливого документа немає. Отже, цілком можливо, що його доведеться приймати на старій податковій базі.

Різкій критиці було піддано позицію «Конституційного центру» за його небажання приймати новий закон «Про вибори народних депутатів України». На думку керівника фракції «Рух за народ, за Україну», ця пропрезидентська фракція, блокуючи прийняття нового закону, виконує волю Президента України та його оточення.

В'ячеслав Чорновіл, Іван Заєць, Олександр Лавринович розповіли також про активну участь членів фракції у роботі комітетів, підготовці важливих законопроектів. Судячи з усього, фракція перебуває в опозиції і до виконавчих структур влади, і до лівого крила в парламенті. Тобто опозиція — це своєю роду теж позиція.

Василь ЮРКОВИЧ.

Микола ПЕТРЕНКО, народний депутат України

ПОЛКОВНИК ВИЯВИВСЯ ПРИНЦИПОВИМ

ЗА ЦЕ ЙОМУ Й ПЕРЕПАДАЄ

Як член парламентського Комітету з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією і як працівник Служби безпеки я особливо гостро реагую на факти корумпованості правоохоронних органів. І це зрозуміло. Саме ця система насамперед має позбутися тих, хто не поважає букви й духу Закону, а тим паче тих, хто, посилаючись на матеріальну скруту, запродується комерційним структурам, ходить під погонами лише заради власної матеріальної вигоди. Але рішуче очищаючи свої ряди від таких правоохоронців, дуже важливо, як кажуть, з водою не вихлюпнути і дитину, не покалічити долі чесних і принципових працівників-правоохоронців, котрих уміло «підставляють» самі запроданці. Повернутися до цієї теми мене спонукала депутатська перевірка фактів, наведених останнім часом у пресі щодо деяких працівників органів внутрішніх справ Кіровоградщини. Зокрема, звинувачень у незаконній видачі вогнепальної зброї та підозрілих зв'язках з комерційними структурами колишнього начальника управління охорони громадського порядку Кіровоградського УМВС, голови депутатської комісії з питань законності і правопорядку Кіровоградської міськради полковника Василя Момота. Ось що вдалося з'ясувати.

Свого часу, в грудні 1993 року, Кіровоградське УМВС отримало оперативну інформацію про незаконний розпродаж в обласному центрі короткоствольної нарізної зброї. В результаті проведених спецзаходів було встановлено, що голова обкому ДТСААФ та начальник обласного стрілецького тиру протизаконно наживалися на збуті такої зброї. Причому, що особливо небезпечно, пістолети і гвинтівки легалізовувалися дозволами начальника Ленінського райвідділу міліції підполковника В. Поліщука та його підлеглого, інспектора дозвільної системи, які такого права не мали (дозволи на придбання й використання зброї, і то тільки мисливської, а не бойової, дає лише обласне управління внутрішніх справ). Згодом військовий трибунал засудив голову обкому та начальника тиру до позбавлення волі. А ось начальник райвідділу і старший інспектор дозвільної системи, котрі за надані злочинцям послуги також отримали пістолети і гвинтівки, лаву підсудних хитро обминули. На колегії МВС, яка розглядала цей ганебний випадок, тодішній начальник управління охорони громадського порядку полковник В. Момот принципово висловився за те, щоб матеріали щодо підполковника Поліщука та інспектора передати в прокуратуру, і нехай їхню долю вирішує суд. У відповідь голова обкому профспілки атестованих працівників органів внутрішніх справ В. Зборовський, як зазначено в протоколі, раптом вніс пропозицію «дати принципову оцінку діяльності управління охорони громадського порядку по контролю за діяльністю дозвільної системи». Тобто «перевести стрілки» вини на полковника В. Момота, який і викрив цей злочин та вимагав притягнути вплутаних до нього офіцерів міліції до передбаченої законом відповідальності.

А скринька просто відчинялася: такий поворот подій на коллегії УМВС стався тому, що начальник райвідділу Поліщук — друг Зборовського і начальника відділу внутрішньої безпеки Швеця.

Після цього в полковника Момота й почалися неприємності. Перевірками замордували.

Наказом начальника УВС генерала Василя Хмеля з ініціативи начальника відділу внутрішньої безпеки було проведено комплексну перевірку будівництва адмінкорпусу управління охорони громадського порядку, використання спонсорських коштів. Жодного серйозного порушення не встановили, хіба що на п'ять копійок не сходився рахунок у банку, але керуюча пояснила, що це результат заокруглень, які вони роблять у розрахунках. На цьому не заспокоїлися, згодом почалася ще одна перевірка — залучили КРУ, перелічили мало не всю цеглу. Знову порушень не виявили, бо їх не було.

Після цього заходилися шукати недоліки безпосередньо у виконанні службових обов'язків. Перевірили всі до одного дозволи на видавання зброї, які проходили через полковника Момота. Знову ж таки — жодних серйозних порушень. Знайшли зачіпку: в березні 1994 року було видано дозвіл на мисливську зброю. Згідно з наказом МВС № 164 законних підстав відмовити громадянинові не було. Через півроку його затримують за скоєння якогось дрібного злочину, не пов'язаного з використанням зброї, а під час обшуку вилучають законно видану йому рушницю. Приписують полковнику Момоту, що він вступив у змову зі злочинцем. Тут же з'являється висновок служби внутрішньої безпеки про недоцільність використання начальника управління охорони громадського порядку на цій посаді. Причому ця операція здійснюється без огляду на те, що Василь Момот — депутат Кіровоградської міськради, очолює депутатську комісію з питань законності і правопорядку. Більше того, домагаються від облпрокуратури порушення проти полковника Момота кримінальної справи.

Після цього старший офіцер міліції мусить фактично підпільно, виїхавши вночі (бо з області не випускають), шукати правди в Києві, зокрема і серед депутатського корпусу Верховної Ради. Після трьох місяців перевірки міська прокуратура закрила кримінальну справу за відсутністю складу злочину. А за розпорядженням міністра внутрішніх справ генерала Володимира Радченка, до якого полковник звернувся з рапортом, щоб провести об'єктивну перевірку в області, побувала перевірка з Києва, у тому числі, особисто начальники управління внутрішньої безпеки і інспекції з особового складу МВС. Висновок: викладені полковником В. Момотом у рапорті факти загалом підтвердилися, накладене на нього дисциплінарне стягнення про попередження про неповну службову відповідальність скасовано, притягнуто до суворої дисциплінарної відповідальності, а потім і звільнено з органів внутрішніх справ начальника відділу внутрішньої безпеки М. Швеця та його заступника В. Зборовського.

За час цієї «війни» Василь Момот, до речі, у минулому спортсмен — борець-важковаговик, не витримав нервового виснаження, полковник зліг на півтора місяця до госпіталю.

А яких економічних збитків зазнало саме УМВС? Свого часу, коли управління охорони громадського порядку і його підрозділи не мали елементарних умов, зокрема побутових, а УМВС області — і копійки коштів на будівництво нових приміщень, полковник Момот зумів заручитися допомогою місцевого заводу «Гідросила» та виробничого об'єднання «Друкмаш». У такий спосіб встигли реконструювати приміщення для новоствореного підрозділу швидкого реагування «Беркут». Та ось через відомі економічні труднощі «Друкмаш» змушене було залишити адміністративно-спортивний комплекс УМВС недобудованим. Об'єкт міг перейти до сумнозвісних довгобудів, адже міліція на це коштів не мала. Певно, так і сталося б, якби не ризикована ініціатива Василя Момота.

Використовуючи приятельські стосунки з колишнім завкафедрою місцевої льотної академії Василем Ковальським — керівником комерційної фірми «НІБАС», полковник Момот навесні 1993 року ініціює укладення нечувано вигідного на той час договору з комерційною фірмою. УМВС, у свою чергу, зобов'язується забезпечити безпеку фірми від злочинних посягань, супроводження її вантажів. «НІБАС» бере на себе не лише утримання семи міліціонерів і офіцера, які за наказом міністра внутрішніх справ були введені до штату «Беркута» для охорони фірми, а й зобов'язується обладнати найсучаснішою імпортною апаратурою чергову кімнату спецпідрозділу, забезпечити його транспортом, пально-мастильними матеріалами, запчастинами, коштами на обмундирування та спецзасоби. А головне — обіцяє за рік завершити будівництво адмінкорпусу, звести бокси для транспорту та гуртожиток не менш як на 30 кімнат для малосімейних працівників міліції та магазин і буфет, де харчові продукти реалізовуватимуться за закупівельними цінами.

Майже всі ці зобов'язання «НІБАС» виконала, навіть заклала «нульовий цикл» житлового будинку на 36 квартир для працівників міліції. І тут керівники відділу внутрішньої безпеки, шукаючи «компромат» на полковника Момота, організовують виснажливі перевірки не лише щодо використання УМВС спонсорських коштів і будматеріалів, а й власне діяльності фірми. Певно, за своєю подобою розраховували, що з цього всього особисту матеріальну користь має Василь Момот, а «НІБАС» під його «дахом» прикриває власні зловживання. Як відомо, чогось такого ні КРУ, ні відділ внутрішньої безпеки не виявили. Але, навіть незважаючи на це, договір з фірмою було розірвано. «НІБАС» одразу ж узяла на утримання кіровоградську футбольну команду майстрів «Зірка». Футболісти виграли, а УМВС залишилося без додаткових коштів, міліціонери — без квартир. Запитати нема з кого. Громадяни Швець і Зборовський — на цивільних хлібах, одразу ж після звільнення подалися в комерційні структури, а генерал Хмель — на так званому заслуженому відпочинку.

Полковника Василя Момота заслужено підвищено на посаді — призначено заступником начальника УМВС. Але не в Кіровоградській, а в сусідній Вінницькій області, де він уже встиг зарекомендувати себе як порядний і умілий керівник, котрий, як кажуть у народі, пре службового плуга скромно і тихо. Певно, так було б і надалі, якби в пресі не розгорілася чергова кампанія проти міністра внутрішніх справ генерала Юрія Кравченка, і тут-таки «дрівець у вогонь» підкинули невгамовні «кіровоградські месники» — про старі «гріхи» вихідця з Кіровоградщини Василя Момота. Так би мовити, за компанію. І сказати тут нічого, крім одного — кому це на руку і до чого тут міліція, коли грім рака вбив?

У номер

Не минуло і двох місяців...

Президент України Леонід Кучма своїм указом усунув з посади міністра транспорту України Миколу Круглова.

Як повідомили агентству «Інтерфакс-Україна» в прес-службі Президента, іншим своїм указом Президент України призначив М. Круглова головою Миколаївської обласної держадміністрації.

45-річний Круглов був призначений міністром транспорту 23 травня цього року після звільнення з цього поста Івана Данькевича. До цього часу він обіймав посаду голови Миколаївської обласної держадміністрації.

Зобов`язання будемо виконувати

(Початок на 1-й стор.).

Представляючи проект закону про ратифікацію договору, перший заступник міністра закордонних справ України Антон Бутейко заявив: «Україна не поступилася жодним сантиметром своєї території». Острів Зміїний належить Україні, сказав він. Договором також передбачено створення прикордонних зон, вільних від наступальних озброєнь. Відповідно до договору протягом двох років Україна та Румунія мають укласти угоду з делімітації морських кордонів та використання шельфу. Разом з договором сьогодні ратифіковано додаткову угоду до нього у формі обміну листами між міністром закордонних справ України та міністром закордонних справ Румунії, повідомляє ДІНАУ-Укрінформ.

Іван ІЛЛЯШ, «Голос України»

Де ми втрачаємо,

або Бюджет не поповнюється з вини...

Нас переконують, що в бюджеті дірка від бублика, бо товаровиробника поставлено на коліна, а лежачи чи стоячи на колінах, мовляв, лише шахтар видає вугілля на-гора. Отже, економіка хвора і з неї користі як, вибачте, з козла молока.

Тим часом ми знаємо небагато підприємств, які збанкрутували і розпалися. Практично всі вони виробляють продукцію і реалізують її. А податки від них не надходять. Чому? Як із цим бореться державна податкова адміністрація (ДПА) — служба, від якої залежить, бути чи не бути соціальній сфері, жити чи животіти пенсіонерам, студентам та іншим бюджетникам?

По відповіді на ці запитання я пішов до Шевченківської районної ДПА столиці. Після кількагодинної розмови з її начальником Геннадієм Легою ми визначилися з причинами хронічної несплати податків у окремо взятому районі. І дійшли висновку: за нинішніх обставин бюджет достатньою мірою не наповнити. Щоб мати пиріг, який можна поділити серед зубожілих громадян, підтримати бодай пріоритетні галузі та реалізувати державні програми, слід негайно змінити ситуацію в системі оподаткування.

Ситуація перша

На зорі зародження товарних відносин виробники розраховувалися між собою продукцією. Тоді це було виправдано: люди не знали, що таке гроші. Історія повторюється — і сьогодні процвітає товарообмін на примітивному рівні, підприємці з благословення Кабміну активно використовують бартер.

— А це означає, що до бюджету не надходять кошти, такі необхідні для нормального функціонування господарств району, — зауважує Геннадій Лега. —Скажімо, з «Укрцукортехенерго», що спеціалізується на ремонтах цукроварень, розраховуються «білим золотом». Для цукрових підприємств це вихід — як-не-як виробництво солодкої продукції не припиняється. Самі ремонтники мають за свою роботу натуроплату.

(Закінчення на 6-й стор.).

У номер

● *Київ*

Експортні ціни на вугілля лібералізовано

Міністерство вугільної промисловості своїм наказом скасувало дію тимчасових рекомендованих цін на вугілля, продукти збагачення та брикети.

Відтепер керівникам вугільних холдингових компаній, акціонерних товариств, виробничих об'єднань з видобування вугілля, директорам шахт належить «здійснювати продаж вугілля за договірними цінами, які забезпечують рентабельну роботу вуглевидобувних підприємств».

На думку експерта Мінвуглепрому, цей наказ «фактично узаконює в галузі ринкові відносини».

● *Сімферополь*

Крим – без бюджету, а винен, як завжди, Київ

Два дні кримський парламент обговорював республіканський бюджет на нинішній рік, але так і не зміг його ухвалити. Депутати вирішили попрацювати ще, відклавши парламентські канікули на тиждень. За цей час Рада міністрів автономної республіки мусить внести зміни до проекту бюджету з урахуванням понад 70 зауважень і пропозицій, висловлених кримськими депутатами. Вони також ухвалили звернення до Президента і Верховної Ради України, в якому звинуватили Київ у «конфіскаційній політиці» та урізанні «і без того недостатніх повноважень Автономної Республіки Крим у сфері економіки».

● *Одеса*

Створено міський молодіжний парламент

Представники 19 молодіжних організацій Одеси створили міський молодіжний парламент.

Як повідомили агентству «Інтерфакс-Україна» в оргкомітеті парламенту, Одеський молодіжний парламент (ОМП) представлятиме та захищатиме конституційні права та інтереси молоді, активно співпрацюватиме з органами влади, передусім з одеською мерією, яка виступила співзасновником ОМП.

Асоціація народних депутатів України попередніх скликань Верховної Ради з глибоким сумом сповіщає про передчасну смерть **Любенчука Миколи Івановича**, народного депутата України Верховної Ради 12-го скликання, активного законотворця, відомого державного діяча незалежної України, і висловлює щире співчуття рідним і близьким покійного.

Дарунок тижня

Олекса ВАЩЕНКО, *журналіст*

Мобільне підкріплення екологічного полку

Сталося! Міністерство охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України отримало багатофункціональну пересувну екологічну лабораторію. Подія довгоочікувана й приємна. Дарувальники —представники Американського агентства охорони навколишнього природного середовища, Американського агентства з питань міжнародного розвитку та Програми розвитку ООН — передали екологічну «швидку» Українському державному еколого-натуралістичному центру.

Обладнана чутливою вимірювальною технікою, лабораторія здатна оперативно визначити рівень забрудненості тієї чи іншої місцевості. А також установити наявність радіонуклідів та цілого спектра хімічних забруднюючих речовин (зокрема важких металів) у поверхневих і стічних водах, питній воді, повітрі та ґрунті, промислових відходах і викидах в атмосферу.

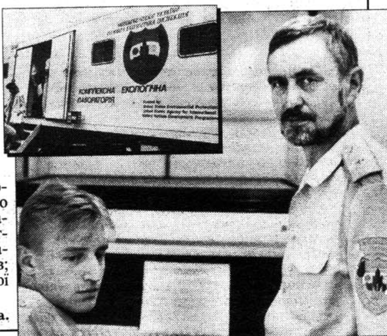

На знімках: керівник лабораторії Микола Корнієнко (праворуч) та головний спеціаліст Сергій Булкін біля устаткування для визначення бета-випромінюючих радіонуклідів; загальний вигляд екологічної «швидкої».

Фото автора.

Презентація тижня

Володимир МАЛИНІН, студент

Влада, спрага і вода

«Влада: бесіди про Конституцію» — таку назву має книга, яку видали народний депутат України, академік, учасник розробки Основного Закону Вадим Гетьман та кандидат філософських наук Юрій Килимник. Читач має нагоду поглибити свої знання з політології. У публіцистичному діалозі автори висловлюють свої ідеологічні уподобання через призму влади. Якою вона має бути, щоб забезпечити оптимальні умови розвитку суспільства, використовуючи світовий досвід? В. Гетьман — прихильник ліберально-демократичних поглядів. На його думку, вони й реалізовані в Конституції України. Ю. Килимник про владу висловився образно: вона, «як питна вода». Коли вгамовується спрага, важко визначити, якою вона має бути... Та кожен крок у демократизації суспільства дається ціною наполегливої праці.

Сергій ВЛАД, *журналіст*

У тіні забутих клерків

Перезмінка тижня

Верховна Рада, як і передбачала більшість спостерігачів-аналітиків, погодилася (226 голосів —«за») з пропозицією Президента України призначити на пост Прем'єр-міністра Валерія Пустовойтенка.

Спочатку коротко про загальновідоме. Валерій Пустовойтенко народився в 1947 році. З 1986 року —голова виконкому Бабушкінської райради Дніпропетровська, потому — голова Дніпропетровської міськради. В уряді Леоніда Кучми — міністр Кабінету міністрів, згодом — заступник голови ЕКСПОбанку. З липня 1994 року — міністр Кабінету міністрів в урядах усіх «скликань». Під час президентських виборів 1994 року керував виборчим штабом Леоніда Кучми. Цього послужного списку досить для того, щоб збагнути: у прем'єрське крісло сіла «своя людина» Президента. До того ж, діяльність якої (на відміну від інших соратників по боротьбі) була напрочуд ефективна. Адже Валерія Пустовойтенка небезпідставно називають хрещеним батьком Асоціації міст України та очима і вухами Президента в урядових колах.

З політичних міркувань кандидатура Валерія Пустовойтенка також була якнайкраща. Адже з огляду на світовий досвід і переконання більшості політиків України в доцільності запроваджувати пропорційно-мажоритарну виборчу систему, партійними уподобаннями кандидата можна було й пожертвувати. Тим паче, що й він сам сказав, що в разі наполягань народних депутатів залишить партійні ряди. Зрештою, парламентські фракції цим і пожертвували.

За годину після затвердження Валерій Пустовойтенко пішки прийшов до посвітлілого після ремонту будинку Кабінету міністрів. Схоже, волів щось обмізкувати на свіжому повітрі. Може, те, з чим доведеться мати справу вже найближчим часом, щоб виправити до президентських виборів економічний крен народного господарства. У світлому будинку — тінь велетенського, такого, що собі на умі, апарату. Тінь, яка поглинула і союзників, і противників реформ.

Поріг Кабінету міністрів Валерій Пустовойтенко перетнув рішучим кроком.

Дошка пошани

Мандат

Криївка. Підпільник Кіндрат при світлі каганця читає газету, його подільник Юзик чистить наган...

— Кіндрате, га, Кіндрате, що то за дивний стукіт?

— Певне, рубають...

— Ліс?

— Кадри, Юзику, кадри рубають.

— А що, і мандат є?

— Що ти до мене присікався? Он у нового прем'єр-міністра і питай. Ось пишуть — йому мандат на рубку Верховна Рада видала...

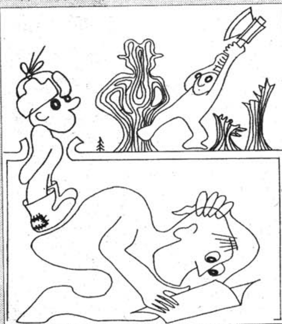

А подейкують...

— Чув? Усі в один голос запевняють, що у нового прем'єра ЧИСТІ РУКИ!

— А подейкують, що і ноги в бутсах...

— То він до всього іншого ще й футболіст?

— Краще футболіст, ніж кадебіст...

Остання гастроль вождя?

Читачу, а ти знаєш, що, незважаючи на МВФ, ЄБРР, НАТО та АСЕАН, справа Леніна живе і перемагає? В окремо взятих умах, колгоспах і латифундіях, осередках і партіях. З цієї нагоди пропонується усім нашим шанувальникам вождя світового пролетаріату тричі проскандувати з балкона чи стовпа (сільська місцевість): «Ленин всегда живой!» Та так, щоб вас почув інший російський вождь — Жириновський! У коричневу ліберально-демократичну голову якого укорінилася геніальна ідея: не перепоховувати Леніна в землю, а влаштувати його мумії «гастролі» — возити по всіх усюдах «необъятной Родины моей». Перед цим, звичайно, «жириновські соколи» збираються викупити у держави партійні мощі живішого за всіх живих разом із лабораторією, яка їх обслуговує...

О, чуєте?! Хтось уже кричить... Голосом схожий на наших комуністів. Невже і тут вони обскакали всіх і першими записуються на прем'єрну гастроль вождя в Україні?..

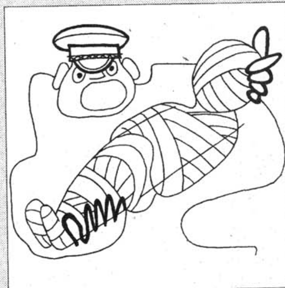

Сім футів під матрацом!

Будинок для божевільних. Палата «Бонапартів». Сеня ручиськами-кліщами обхопив голову свого сусіда і стукає нею об стіну...

Лікар із помічниками намагається визволити бідолаху...

— Це працює азбука Морзе «Севастопольського бастіону»! — пручається і криком кричить Сеня. — Я закликаю усі антинатовські організації надіслати своїх представників для участі в акції протесту проти навчань «Сі Бриз—97»!

— І ви що, самі поплинете переймати військові кораблі?!

— Чому самі? На матрацах — з нічними горщиками...

— Потонете к бісу!

— Врешь! Не возьмешь!..

Черговий по дошці Вілен КАЙДАШ.
Мал. Володимира ВАСЬКОВЦЕВА.

Сергій Тигипко про шляхи погашення заборгованості в зарплаті

Проблема тижня

ОСНОВНИМИ причинами нерозв'язаності проблеми невиплати зарплат і пенсій нині є «нераціональна структура бюджету, відсутність сформованої системи бюджетних видатків і майнова безвідповідальність підприємств і організацій та їх керівників», вважає віце-прем'єр з питань економічної реформи Сергій Тигипко.

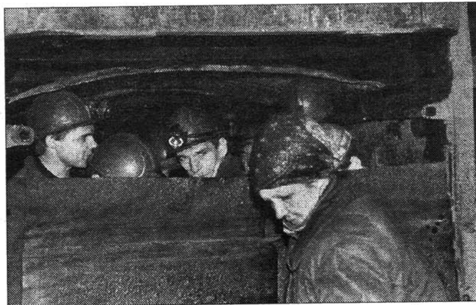

У своєму виступі на засіданні Ради регіонів при Президенті України він повідомив, що з початку поточного року заборгованість у зарплатах зросла на 24,8%. У бюджетній сфері в середньому по Україні, обсяг невиплаченої зарплати досяг 2,5 місяця. Заборгованість суб'єктів господарювання до Пенсійного фонду зросла на 24,6%.

С. Тигипко повідомив також, що нині Мінфін завершує розробку графіків погашення виплати зарплати.

При розв'язанні цієї проблеми віце-прем'єр вважає «принциповим» вирішення питання «про увільнення керівників, які протягом 6 місяців не розв'язали проблему щодо заборгованості в зарплаті», а також включення цих підприємств в реєстр неплатоспроможних.

Він повідомив, що Кабінет міністрів передав у парламент проект закону про внесення змін до законодавства, що стосується оплати праці. Проектом передбачено, що на підприємствах, які не розв'язали проблеми заборгованості в зарплаті, не допускається підвищення тарифних ставок і посадових окладів.

С. Тигипко також повідомив, що уряд і Нацбанк України розглядають низку заходів щодо пожвавлення фінансового ринку. Зокрема, розглядається можливість допуску на український ринок 3—5 банків-нерезидентів для «посилення конкурентності й пожвавлення кредитоспроможності».

Говорячи про ситуацію, яка склалася в сфері приватизації, С. Тигипко заявив, що підпорядкування Фонду держмайна парламенту «вимагає негайного вирішення», оскільки це «значно погіршує ситуацію»

На його думку, таким чином уряд обмежений у виконанні функцій, покладених на нього Конституцією, а ФДМ не в змозі виконувати свої функції «у відриві від виконавчої влади».

С. Тигипко висловився також за рішучу лібералізацію ринку зерна, для чого, за його словами, необхідно здійснити приватизацію таких об'єктів, як земля, елеватори, зерносховища, а також різко скоротити розрахунки держави і села бартерним способом.

Серед заходів, спрямованих на скорочення бартерних розрахунків, С. Тигипко назвав розвиток ринків електроенергії, газу і зерна. За його словами, нова схема роботи цих ринків має забезпечити прозорість операцій, доступність інформації для її учасників, можливість участі усіх потенційних продавців і покупців, створення умов для вільної конкуренції, а також мінімальна участь держави в регуляції цих ринків.

Опитування тижня

У парламентських виборах 1998 року готові взяти участь 31% жителів України

31% опитаних жителів України позитивно відповіли на запитання про те, чи візьмуть вони участь у виборах до Верховної Ради 1998 року. Такі результати опитування громадської думки, проведеного у червні фондом «Демократичні ініціативи».

Відповіді на запитання про готовність голосувати за певні політичні блоки та партії на цих виборах розподілилися таким чином: 13,3% опитаних готові голосувати за комуністів; за блок Соціалістичної та Селянської партій — 9,2%; за «Рух за народ, за Україну» —6,2%; за блок «МІСТ» — 2,6%. Решта партій і рухів отримали від 0,6 до 2,2%.

В опитуванні громадської думки взяли участь 1800 чоловік віком старше 18 років із усіх регіонів країни.

Напередодні події

З КНОБЛЕМ ЩЕЗНЕ ВІЗ ПРОБЛЕМ ?

21 ЛИПНЯ в Києві розпочне роботу місія 2-го Європейського департаменту Міжнародного валютного фонду на чолі з Адальбертом Кноблем.

Про це повідомили кореспондентові агентства «Інтерфакс-Україна» в представництві МВФ в Україні.

За словами заступника голови Національного агентства України з реконструкції і розвитку Тамари Соляник, в ході роботи місії узгоджуватимуться параметри «короткої» програми Stand-by до кінця року.

За її словами, після отримання кредиту Stand-by будуть продовжені переговори про початок програми розширеного фінансування — EFF.

Як повідомлялось, Україна не виконала 8 з 41 умови, які мають передувати направленню в МВФ меморандуму про економічну політику України на 1997 рік.

Зокрема, не прийнято весь пакет законів з податкової реформи, закон про Нацбанк, закон про новий митний кодекс, діють обмеження для суб'єктів господарювання щодо відкриття декількох рахунків в комерційних банках, відкладено строки підвищення тарифів на житлово-комунальні послуги до 100 % від їхньої собівартості, не введено обмеження діяльності державної інспекції за цінами, що має здійснювати тільки моніторинг цін на товари, які виробляються природними монополіями.

Обсяг програми Stand-by може становити близько $850 млн., програми EFF — $2,7-2,9 млрд.

Тривога тижня

Володимир ДУПАК, «Голос України»

Діагноз: тріщина. Потрібна швидка допомога

ПІД ТАКИМ заголовком «Голос України» писав про проблему, яка постала перед запоріжцями після виявлення тріщин на опорних конструкціях — «бичках» — мостового автотранспортного переходу греблі Дніпрогесу. Висновок урядової комісії на чолі з заступником голови Держкомітету зі справ містобудування та архітектури Олександром Горбатовським можна передати лаконічно: «потрібна швидка допомога».

Та час плине — відтоді минуло три місяці, наближається осінь.

— На жаль, тріщини на 15-му і 39-му «бичках» розвиваються, слід вживати негайних заходів, —стурбований міський голова Олександр Головко. — Ще з весни заборонено рух автотранспорту по одній крайній смузі, зараз виникла необхідність заборони руху греблею вантажних автомобілів взагалі.

Днями, повідомив Олександр Головко, він знову направив телеграму на ім'я Прем'єр-міністра України з проханням якомога швидше надати Запоріжжю реальну допомогу. Поки що обсяги робіт по «рятуванню» греблі Дніпрогесу оцінюють в 6 мільйонів гривень. Якщо ж щось трапиться, — додає голова Запорізької міськради, —доведеться платити набагато більше. На жаль, без державної допомоги не обійдемося, а завтра може бути пізно.

Додамо, що в Запоріжжі, розташованому на обох берегах Дніпра, транспортне сполучення між берегами ускладнилося давно. У разі ж заборони руху автотранспорту греблею Дніпрогесу єдиним порятунком лишиться міст імені Преображенського. А це означає, що всі вантажівки «дімітимуть» через острів Хортиця —національний заповідник.

Дніпрогес — це теж історія України, наша з вами історія. І втратити її ми не маємо права.

Запорізька область.

Тарифи тижня

Красна ціна - для лампочки

ПІДВИЩЕННЯ тарифів на електроенергію «неминуче, і справа тільки в часі» запровадження нових тарифів, заявив перший заступник міністра енергетики Володимир Лучников, виступаючи на спільному засіданні бюро науково-технічної ради Міненерго і центрального правління Науково-технічної спілки енергетиків та електротехніків у Києві.

В. Лучников зазначив, що «випереджальними темпами» будуть підвищені тарифи на електроенергію для населення. В цьому зв'язку він нагадав, що з 1991 по 1996 роки тарифи на електроенергію для населення підвищилися лише в 1,6 раза, в той час як для промисловості — в 3,5 раза.

Перший заступник міністра наголосив, що за цей період ціни на органічне паливо зросли в 4,4 раза і досягли рівня світових. Водночас, середньовиважений відпускний тариф на електроенергію в Україні сьогодні становить 6,48 коп. за кВт/год, що в 1,5—2 рази менше, ніж в інших країнах.

В. Лучников нагадав, що середній тариф для промисловості нині становить 6,91 коп. за 1 кВт/год, а для населення 5,22 коп. за 1 кВт/год.

За його словами, згідно з офіційними даними, щороку населення України споживає 25 млрд. кВт/год електроенергії. «Однак реальне споживання населенням електроенергії удвічі більше», — наголосив він, зазначивши, що кожний другий мешканець України не сплачує за електроенергію, а методика розрахунку спожитої електроенергії грунтується на даних оплати.

Сьогодні, сказав В. Лучников, загальні запаси вугілля на теплових станціях — на рівні 2,5 млн. тонн, що на 1 млн. менше, ніж у липні минулого року. При цьому, зазначив він, до кінця року галузі необхідно ще 19 млн., в той час як очікується не більш як 12 млн. тонн.

За словами першого заступника міністра, нині борг споживачів за відпущену електроенергію досяг 3,4 млрд. грн. Водночас, підкреслив він, дебіторська заборгованість Міненерго перевищує 4,4 млрд. грн.

В. Лучников особливо зазначив, що «такий фінансовий стан галузі не дає змоги вчасно проводити реабілітацію енергоблоків теплових станцій». Так, за його словами, 98 зі 104 блоків уже відпрацювали розрахунковий ресурс.

Знахідка тижня

Лідія ТИТАРЕНКО, «Голос України»

Скарби «ростуть» на городі

Семикласниця Віта Бердник полола на городі картоплю і натрапила на незвичайний потемнілий ланцюжок. Кмітлива дівчинка здогадалася, що знахідка може мати історичну цінність, адже їх село Жаботин — колишнє сотенне містечко гетьмана Богдана Хмельницького.

У районному музеї, куди потрапила знахідка, зробили висновок: жіночій прикрасі, що належала, напевно, багатій козачці, майже 350 років. Складається чудова ювелірна річ з 358 срібних кілець загальною довжиною 138 сантиметрів, спаяних у ланцюжок з дукатами —трьома срібними монетами часів правління польського короля Сигизмунда III. Дві з них — трояки (три гроші), вироблені у монетному дворі у 1619 році, а одна, більшого номіналу, датована 1609 роком.

— У наших старовинних селах, — розповів директор Кам'янського історичного музею Юрій Ляшко, — скарби «ростуть» прямо на городі. У селі Юрчиха, наприклад, було знайдено понад 5 тисяч срібних і мідних монет, датованих кінцем шістнадцятого — початком сімнадцятого століття. У Жаботині, де знайдено жіночу прикрасу, ми проведемо додаткові пошуки й, можливо, знову натрапимо на великий скарб...

Черкаська область.

СВИСТАТИ ВСІХ НА ПАЛУБУ

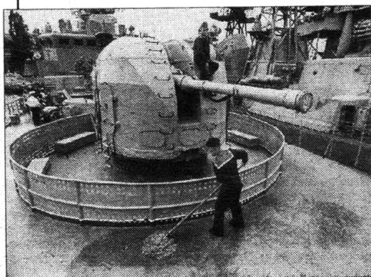

У Військово-Морських силах України сформовано всі екіпажі для кораблів, що передаються українській стороні в результаті розподілу Чорноморського флоту, — повідомив в інтерв'ю агентству «Інтерфакс-Україна» начальник управління кадрів ВМС України Геннадій Ткачов.

За його словами, 73 офіцери — випускники Севастопольського військово-морського інституту нинішнього року призначені на первинні посади у новосформовані екіпажі. В них також включено 15 мічманів і 22 офіцера з числа колишніх військовослужбовців ЧФ, які виявили бажання перейти на службу в українські ВМС.

За словами Г. Ткачова, багато українських офіцерів є членами комісій з приймання-передачі тих кораблів ЧФ, на яких їм потім доведеться служити.

Михайло КУРДЮК, старший науковий співробітник за спеціальністю «озеленення міст»

Гине сад у Тростянці

ТРОСТЯНЕЦЬКИЙ сад (справді сад, а не парк) — один із найкращих, бо єднає в собі красу природи та людську геніальність, яку вклав сюди його засновник — Іван Михайлович Скоропадський, дід останнього гетьмана України. Цей чудовий сад потрапив до розряду дендропарків завдяки 500 видам дерев і чагарників. Якоюсь мірою обминуло його лихоліття громадянської війни, а віддаленість від магістральних доріг уберегла і під час Великої Вітчизняної. Заради справедливості слід зазначити, що Тростянець, як і уманську Софіївку та білоцерківську Олександрію, збережено під крилом Національної академії наук України. Але якщо Софіївка й Олександрія за останніх років набули певного розвитку і ліпшого стану, то Тростянець усе більше занепадає, руйнується.

Замість того щоб рятувати раритети саду, оздоровлювати й очищати насадження, відновлювати композиції та історичну структуру, нинішнє керівництво організувало заготівлю ділової деревини. Робити це не дозволено навіть у лісах третьої групи, тобто сибірських. Надумана «теорія» відновлення пейзажів саду шляхом заміни масивів знайшла тут своє втілення: безжально знищують найкращі масиви, вирубують столітні живі й здорові клени та ясени. На інших ділянках — під сокирою ялини й дуби, часом горіхи.

Заготівля деревини почалась у Тростянці років 5 — 6 тому. Ще позаторік керівництво Центрального ботанічного саду Національної академії наук України мене запевнило, що вирубуватимуть сухостій, розчищатимуть галявини й рідколісся від самосіву, доглядатимуть насадження, враховуючи естетику й композицію пейзажів. Але правду кажуть: обіцянка — цяцянка.

Щороку йде лісозаготівля. Чи буде їй кінець? Сказати важко, бо є покровителі. Наприкінці минулого року на площі півгектара знову суцільно вирубали вікові клени й інші породи. Доброякісну деревину відразу вивезли, а ушкоджена довго лежала, щоб показувати перевіряльникам. Під сокирою гинуть цінні екзоти, під колесами важкої техніки руйнується трав'яний покрив, зсувається на схилах земля.

На Горіховій галявині, де районне начальство частувало поважних гостей, знищено прекрасний масив кленів, лип, ясенів та в'язів.

І виправдання цьому знищенню немає. Крім одного: для меблів потрібна деревина. Парк, яким так захоплювалися відвідувачі, сплюндровано. Знищено гармонійний пейзаж і композиційний вузол, який уже наше покоління не в змозі відновити.

Безсистемні рубки, які практикують у Тростянці, не лише спотворюють контури галявин і насаджень, а й вносять розлад у довколишній колорит, руйнують гармонію форм та обсягів. Біля самої контори держзаповідника «Тростянець», як і в інших місцях, вирубували кращі дерева, а навмисне залишили трухляві клени, та ще й над дорогою, де люди ходять.

Пригадую, кілька років тому за вирубку незначної кількості дерев на лісовій ділянці, що передавалася для створення заповідника, міністра лісового господарства зняли з роботи. А тут у заповіднику (!) роками ведуть промислове вибіркове вирубування, а з винуватців — як із гуски вода.

Хай читач не подумає, що виступаю проти всяких рубок у пейзажних садах

і заповідних дендропарках. Рубати у Тростянці справді є що, і накопичилося його багато. Адже щорічний приріст деревини сягає трьох сотень кубометрів, а мертві дерева, хаотичний самосів, що не дає «дихати» насадженням, наводять сірість, бо закривають гру колориту. Першочергово треба розчистити хвойні, зокрема соснові групи і масиви, що спробували зробити лише після виступу газети.

І. М. Скоропадський любив березу і її багато посадив, логічно вписавши березові масиви та поодинокі дерева в загальні композиції, вдало поєднавши березу з іншими породами. Із плином часу береза, як менш довговічна за інших її супутників, почала відходити, а натомість утворився густий підріст листяних, що зримо погіршив естетику пейзажів. От де треба спершу вести реконструкцію насаджень, тобто відновлювати породи. Тим паче, що самосів інших порід вже якоюсь мірою нейтралізував березове отруєння грунту. Цього й не думали робити, як на мене, з тої причини, що там нема ділової деревини.

У лісового господарства прекрасне правило: вирубав — посади. Його в Тростянці дотримуються, але з дещо іншою метою. Щоб бачили: не тільки рубають, а й садять. Заповідні садиби нашої держави багато втратили від безглуздих насаджень. Після війни «знавці» (вони не перевелися й сьогодні) на галявинах посадили лісові культури, як у Качанівці, або «вдягали старі дуби в шубу», як в Олександрії. У Тростянці вони на узліссях висадили чагарники, що разом із самосівом зумовило мотлох, який повсюдно ріже очі своєю неоковирністю. Ялину звичайну — через моду на новорічні ялинки —почали втискувати, де тільки хотіли.

Треба зазначити, ялина звичайна може кількома поколіннями рости на одному місці і не потребує зміни порід, а тому її насадження в структурі декоративних садів легко підновлювати, не руйнуючи первісної архітектури, чого, на жаль, не знають тростянецькі садівники.

Минуло чотири місяці з дня публікації в обласній газеті статті про безладдя в Тростянецькому дендрозаповіднику, перш ніж приїхала група перевіряльників із Центрального ботанічного саду Національної академії наук України, якому підпорядковано Тростянець і з недогляду якого трапилася біда. Приїхали, як з'ясувалося, загасити пожежу й виправдати винних.

Члени комісії вперто не помічали руйнації пейзажів, відмовилися, посилаючись на брак часу, оглянути спустошені рубками ділянки, не помічали недоречність посадок і у просторі, і за видовим складом. Не помітили й того, що до молодих посадок ялини на місці знищеного добротного кленово-липового насадження приліплена, інакше й не скажеш, ділянка екзотичної сосни, котру не втиснеш у жодні рамки біології та естетики.

Отже, хоча співробітники Ботанічного саду мають наукові ступені й відповідні посади, після конкретної бесіди склалося небезпідставне враження, що розуміють вони проблему садової естетики та архітектури на рівні примітивного озеленення.

Мені залишалося лише одне — не вступати в полеміку, бо, як у байці, можуть послухати і не почути.

Якби не публікації в періодичній пресі, то й досі був би великий смітник у прилеглій до села частині дендропарку, на очах у місцевої влади та директора. Отже, є користь від виступу — одним смітником стало менше.

Нема кому в Тростянці займатися тонкощами садового мистецтва: один — медичний ботанік, другий до цього практикувався на стічних водах і біохімії, третій — із навичками примітивного озеленення, не сумісного з високим мистецтвом. Екскурсоводи похваляються, що в Тростянці понад півтори тисячі видів дерев і чагарників, які в арборетумі —колекційній ділянці. Але насправді там уже сільський сінокіс, де, якщо і є половина названих видів, то добре.

Для впорядкування і відновлення пейзажів можна зробити багато. Грошей тут не бракує, але треба їх ощадливо витрачати. За логікою, гроші мають спрямовувати на утримання пам'ятки садового мистецтва — Тростянецького дендропарку. Але їх розтринькують. Купують, зокрема, дорогі легкові машини й мотоцикли...

Марнотратство, на мою думку, через те, що гроші легко даються. Щедро фінансує академія.

А тим часом наука у Тростянецькому дендрозаповіднику в зародковому стані. Її просто немає, якщо не вважати за науку переписування старих звітів. Навіть колекцію дерев і чагарників віддали на поталу сінозаготівельникам.

Більш як сто років служив Тростянецький сад справжнім полігоном для науки. Скільки про нього написано, скільки мовлено! Красою та щедрістю Тростянецького саду завдячуємо людям, які присвятили життя зеленому другові. Невже дамо загинути пам'ятці садового мистецтва — Тростянецькому дендропаркові?

Чернігівська область.

ДЕ МИ ВТРАЧАЄМО,

або Бюджет не поповнюється з вини...

(Початок на 3-й стор.).

А що від того державі? Цукром не розрахуєшся із бюджетом. І ось уже два роки «Укрцукортехенерго» має величезні заборгованості.

Тільки недавно погасив борги перед бюджетом «Укркабель» — тут керівництво зуміло бартерний товар «конвертувати» в конкретні гроші. Зате в АТЗТ «Славутич» кіт не валявся. Величезний колектив працює практично на склад, зарплату одержує чобітками, а дирекція мало дбає про те, щоб реалізувати продукцію й розрахуватися із бюджетом. Податкова адміністрація лише те й робить, що нараховує пеню.

Одне з небагатьох підприємств у районі, яке справно платить податки, — об'єднання «Алко». Його колектив нарощує обсяги виробництва й успішно реалізує горілчані вироби. Тільки радості це навряд чи додає —яке майбутнє у держави, що вимушено робить ставку «на алкоголізацію всієї країни?»

Ситуація друга

Уявімо, що на підприємстві є гроші, але воно певний час ухиляється від сплати податків. Інспектор тут як тут. Він донараховував кошти, оформив відповідні документи на їх стягнення і... піймав облизня. Бо є кілька перепон, через які підприємство так і не розрахується із державою.

Перша — терміни. Стягнути гроші з розрахункового рахунку підприємства можна тільки через 10 днів після складання акта перевірки, а за цей час керівники—мудрагелики розпорядяться коштами на свій смак і розсуд.

— Нам потрібні певні права із блокування рахунків, — вважає Геннадій Лега. — А щоб опоненти не звинуватили нашого брата у зловживанні цим крайнім заходом, керівник ДПА має нести сувору відповідальність за неправомірні дії. Слід підвищити відповідальність і працівників банків, де часто-густо «губляться» інкасові доручення. Або ж повертаються до нас із «резолюцією» операціоністки Галі, яка безпідставною відмовою у виконанні доручення ллє воду на млин боржника. Хоча оформляємо ми документи згідно із типовою формою, затвердженою НБУ. Та поки ми задовольняємо примхи Галі, підприємство знімає свої кошти з рахунку і вкотре залишає бюджетників з носом.

Ситуація третя, але не остання

Ще рік тому було так: якщо на розрахунковому рахунку заводу немає коштів, податкова адміністрація мала право стягувати гроші в безспірному порядку з валютного рахунку підприємства. Сьогодні згідно з правилами, затвердженими постановою правління Нацбанку 10 жовтня минулого року, це можна зробити лише після того, як банк (де є розрахунковий рахунок, але немає на ньому гривень) виставить інкасове доручення банку, в якому зберігається валюта.

— І якщо навіть банк надіслав іншому банкові необхідні доручення на стягнення боргу, його виконання залежатиме від волі власника валютного рахунку, — коментує біорократичні нововведення НБУ Геннадій Лега. — Йому дано п'ять днів для добровільного розрахунку із боржником. Ясна річ, за цей час валюта з рахунку зникає і бюджет знову-таки нічого не отримує.

... Після зустрічі в районній ДПА без відповіді лишилося одне запитання: хто стоїть за чинними правилами та інструкціями, що гальмують процес поповнення державної і місцевої казни? Одне слово, кому це вигідно?

Інформація до роздумів

У Шевченківському районі столиці 64 підприємства (а це понад 1 відсоток від загальної кількості виробничих структур та організацій) сплачують 50 відсотків податків...

... Дедалі більше суб'єктів підприємницької діяльності знаходять лазівки для несплати податків. Один із банків, наприклад, нинішнього року, порівняно з аналогічним періодом минулого, вніс до бюджету в чотири рази коштів менше. Практично весь прибуток банк витратив на закупівлю державних акцій і цим звільнив себе від сплати податків...

... У коридорах влади точаться розмови про відміну стягнення податків у безспірному порядку. Начебто пропонується це робити за погодженням із підприємством тільки через суд...

Приїхали? То приїдемо.

Іван ІЛЛЯШ.

До речі

У Києві цього року за матеріалами міської податкової служби порушено понад 330 кримінальних справ проти злісних несплатників податків. Виявлено понад 4,5 тисячі правопорушників, близько 450 злочинів.

На одного працівника податкової адміністрації припадає 46 тисяч гривень стягнутих у бюджет коштів. І це за недолугого зусебіч податкового законодавства. А якби його вдосконалити, чи мали б місцеві та державні владні структури клопіт із поповненням бюджету?

Микола НЕЧИПОРЕНКО, «Голос України»

І нам треба шанувати королеву,

або Про олію, на якій світ давно вже смажить сніданки

Зерно, яке на вагу золота

Невипадково понад тридцять років тому потужний крохмале-патоковий комбінат спорудили у Верхньодніпровському районі. Це тут вирощував свої рекордні врожаї качанистої прославлений Марко Озерний. А комбінат якраз практично безвідходно переробляє кукурудзу. І єдиний в Україні випускає унікальні цукристі речовини, без яких не обходиться жодна кондитерська фабрика, жоден завод продтоварів чи комбінат безалкогольних напоїв. У нас, на жаль, мало хто знає, що світ нині з бурякового чи тростинного цукру переорієнтовується на кукурудзяну фруктозу. Вона солодша, легша і м'якша, поблажливіша і корисніша для здоров'я. І більш дешева, що за теперішніми мірками особливо важливо.

Таки неймовірно багата і потенційно сильна наша Україна, коли стільки в ній непересічних та високотехнологічних підприємств. Залишається лише розумно розпорядитися тим, що маємо. Ось і Дніпровський крохмале-патоковий комбінат, який колись задумували винятково для виробництва кукурудзяного крохмалю, харчової і медичної глюкози та поживних кормів для свійської худоби, сьогодні воістину становить скарб для держави. Адже, дійсно, тепер його можливості —випускати не лише цукристі екстракти, а й каротин та дієтичну каротинову олію, причому на рівні світових стандартів — відразу однозначно зараховують підприємство до числа спроможних конкурувати на будь-якому ринку. Знову-таки, якщо вже завтра людство споживатиме замість соняшникової олії кукурудзяну, то в цьому також нічого несподіваного не буде.

Отож, маємо всі підстави не відставати від тенденцій, котрі сповідаються світовим співтовариством? Так, маємо. Все, крім однієї «дрібнички» — **вдосталь вирощеного зерна кукурудзи.** Дійсно соромно, як говорить голова правління АТ «Дніпровський крохмале-патоковий комбінат» Євген Бондар, посланцям його підприємства штовхатися поміж конкурентами в Угорщині і навперейми з ними закупляти там кукурудзу. Хіба в Україні перевелися майстри високих урожаїв качанистої? Чи для нас ця культура, яку в американському штаті Айова шанують дужче, ніж в Англії свою королеву, стала немила й бридка?

Євген Григорович нагадує істину, давно стверджену світовою практикою: харчова переробна промисловість процвітає у тих державах, де її сповна забезпечують внутрішнім сировинним матеріалом. Економічно це вигідно на сто відсотків. Тим паче, коли є всі умови. А в нас ще зовсім недавно Дніпропетровська, Одеська, Кіровоградська, Запорізька та Черкаська області щорічно виробляли по мільйону або майже по мільйону тонн і більше зерна кукурудзи.

Нерозумно, звичайно, сьогодні пригадувати хрущовський клич «наздогнати й перегнати Америку», але гадати, наче слава штату Айова для нас недосяжна, теж неправильно. Україна для качанистої благодатний край. Отож, варто пригадати, що кукурудза справді королева полів, котру треба шанувати.

Тим часом площі її посіву в нас скорочуються, падає і урожайність. А коли нарікають на неврожаї качанистої минулого року, то не лише природно-кліматичні умови винні. Уже який рік поспіль кукурудзу вирощують переважно не за повною технологією через дефіцит мінеральних добрив та засобів захисту рослин. Достатньо серйозно поставитися і вишукати кошти на її індустріальне, як колись, виробництво, і ситуація неодмінно зміниться. Якщо торік весь Верхньодніпровський район ледве спромігся продати крохмале-патоковому комбінату тисячу тонн зерна, то тутешня приватна фірма «Віват», відповідно, розкошелившись та доклавши зусиль, з 650 гектарів і при посусі зуміла продати дві з половиною тисячі тонн. Які ще потрібні аргументи?

Зі свого боку Дніпровський комбінат готовий заохочувати й стимулювати виробників зерна кукурудзи. Знаходячи взаємне порозуміння геть з кожним зацікавленим колективним чи фермерським господарством. Уже торік підприємство більш як на мільйон гривень закупило для селян насіння, добрив та гербіцидів, товарним кредитом постачило дві тисячі тонн пального. Цю практику продовжено й нинішнього року. І поготів вигідно буде цього року везти качанисту у Дніпровське. Тут мають власний елеватор, а це означає — як мінімум 50 тисяч тонн зерна спроможні прийняти у сирому вигляді, і господарствам не доведеться витрачатися на сушіння та зберігання врожаю. На будь-якому хлібоприймальному пункті за подібні послуги відраховують на свої збитки майже третину, комбінат —жодної тонни. А ось бажаючим комбінат за кожну тонну натомість постачатиме тонну надто поживних кормів, здобрених протеїном і каротином. Традиційні концентровані проти них майже ніщо. А якщо розраховуватися тільки грошима, то винятково за світовими цінами. Отож, хто збільшив площі посіву качанистої, у того неабиякі шанси не прогадати. Адже в будь-якому випадку з крохмале-патоковим комбінатам можна знайти спільну мову.

—Нам дійсно вигідно і у власних інтересах, і в інтересах держави відроджувати кукурудзяні традиції України, — запевняє комерційний директор Дніпровського КПК Володимир Мазур. — Якщо досі ця культура вважалася фактично тільки фуражною, то нині справді мусимо збагнути, наскільки вона необхідна й унікальна навіть для найвибагливішого харчування населення. Тож 250 тисяч тонн зерна, потрібних на рік нашому комбінату — це посильно, щоб радувати власний народ неповторною і вельми корисною продукцією.

Молодість і здоров'я — в пляшці... З олією

Гадаєте, казки та легенди про молодильні плоди —утопія й вигадка? Авторитетні вчені погоджуються з тим, що це є правдою.

От ви хочете омолодитися, відчути себе в сорок років вісімнадцятирічним? Тоді беріть щойно зібране зерно пшениці, замочуйте його. Коли вона почне проростати, варіть з нього кашу чи куліш. Зморшки розправляться, обличчя стане свіжим, м'язи дужими. Це називається силою проросслого зерна, коли ви насичуєтеся енергією його вибухлого зародку.

А чи знаєте, що на землі є істоти, які в критичний момент дійсно здатні омолоджуватися? Це — бджоли. Влітку вони живуть менше місяця, зате взимку — з осені до осені, щоб зберегти сім'ю. А якщо зимівля затягується? Тоді бджоли повертають мед у той первинний стан нектару, яким беруть його з розквітлих зародків рослин, споживають разом з пилком квіткових тичинок, теж завбачливо припасених, і подовжують свій вік...

А розповідаємо ми це тому, що кукурудзяна олія Дніпровського крохмале-патокового комбінату виробляється з зародків кукурудзяного зерна. З тих згустків, які містять в собі надзвичайно поживні речовини. Є технологія їх відокремлення. От і виходить напрочуд дієтичний та цінний продукт, який за наявністю в ньому легко засвоюваних кислот та вітамінів перевершує всі досі відомі рослинні олії. В тому числі оливкову та обліпихову. Як не прикро говорити, але соняшникова олія, особливо у нашому традиційному виконанні, проти кукурудзяної надто концерогенна і навіть шкідлива.

Отож, коли угледите в продажу кукурудзяну олію, що називається «Святкова» — не вагайтеся. Навпаки, її треба шукати, бо це напрочуд багатюще джерело життєво важливих органічних компонентів, вкрай необхідних для здоров'я кожного. Сприяє виведенню з організму надлишків холестерину, зміцнює м'язи і серцево-судинну систему, підвищує спротив інфекційним захворюванням. А дітям та вагітним жінкам вживати кукурудзяну олію, змащені нею салати та засмажені на ній сніданки і вечері сам Бог велів. Сьогодні кукурудзяну олію з Дніпровського комбінату доставляють до їдален адміністрації Президента України, Кабінету міністрів і Верховної Ради. А чому б не до всіх їдалень, у школи, дитсадки, санаторії та лікарні? Застосування кукурудзяної олії при виготовленні майонезів, соусів, кондитерських виробів та консервів, передусім рибних, робить їх смак особливо приємним.

Ми завітали до дільниці рафінування і дезодорування олії, обладнаної австрійським устаткуванням. Працюють тут вісім чоловік, і, як повідомив начальник дільниці Георгій Малий, всі мають мінімум спеціальну, а переважно вищу освіту. Бо технологія найсучасніша, навіть фасування і розлив у літрові поліетиленові пляшки, які виготовляють поряд з капсул-заготовок. Тара —європейська, але головне — продукція екологічно майже ідеальна. Турецька, грецька, іспанська та ізраїльська кукурудзяна олія, якої зараз досить у нашій торгівлі, вдвічі дорожча, одначе за якісними показниками набагато гірша за вітчизняну. Цей факт не спростувати. А якщо для більшості він одкровення, то час його затямити, шановні співвітчизники.

Як і те, що Дніпровський комбінат володіє ноу-хау виробництва мікробіологічного каротину, відтак ще й каротинової олії. Про чудодійні оздоровчо-лікувальні властивості каротину світ знає давно. Та справа в тому, що всюди його отримують «брудним» хімічним методом. Щоб каротин вирощували як значно безпечнішу і прийнятнішу, екологічно чисту і бездоганну біологічну масу — такого ще ніде немає.

Винахід-відкриття належить біотехнологу комбінату, кандидату хімічних наук Інні Кунщиковій. Його підтверджено та захищено патентами і свідоцтвами, і вже ледь не з усього світу сюди злітаються бажаючі запозичити «секрет». Хоч японці вперто не вірять в існування українського біологічного каротину, а всі інші, крім голландців, поки що ладні лише розвідати-вивідати диво, ніж закупляти його в нас і таким чином інвестувати наше виробництво. Чи то гордують, чи сподіваються, що голі й босі українці кінець-кінцем за безцінь продадуть свій пріоритет...

А не знана світом каротинова олія — ось вона. Олія, яку вже можна вважати лікувальною. І вживати як ліки — по столовій ложці тричі на день за п'ятнадцять хвилин до їди. З такими самими достоїнствами, що й кукурудзяна, плюс пожвавлює в організмі обмін речовин, покращує ріст, зір та репродуктивні можливості. Та головне, що має унікальні противопухлинні і радіопротекторні властивості. Зрозуміли, про що мова? Про те, що зводить нанівець загрозу раково-онкологічних та радіаційно-променевих захворювань.

Коли хочете, каротинову олію давно повинні вживати усі, хто мешкає в забруднених Чорнобилем зонах. Хоч краще, коли б усі в екологічно брудній Україні. Були б гроші, були б спільники-інвестори, замовники і платоспроможні споживачі, Дніпровський крохмале-патоковий комбінат уже цього року випустив би щонайменше шістсот тонн мікробіологічної каротинової олії.

Хоча комбінат приречено не чекає на кращі часи. Спільник у нього знайшовся — акціонерне товариство «Аграрний союз». Товариство, яке близько трьох років тому виникло у Дніпропетровську саме задля того, щоб по-новому і за нових ринкових умов працювати в аграрному секторі економіки. Кошти й зусилля спрямовуються у сільське господарство і переробку його продукції. Але це вже тема іншої, мабуть наступної публікації. А зараз повідомимо, що Дніпровський крохмале-патоковий комбінат нині вже разом з АТ «Аграрний союз» сподіваються на підтримку та співучасть й інших партнерів та однодумців —сільських товаровиробників та торговельно-збутових фірм і організацій.

Штаб-квартира «Аграрного союзу» розташована на південній околиці Дніпропетровська у селищі Дослідному в приміщенні обласного навчального центру АПК. Дзвоніть: (0562) 77 18 51, 77 14 08, 77 18 58. Можна телефонувати й у Дніпровське, що у Верхньодніпровському районі Дніпропетровської області: (218) 4 25 27, 3 12 00, 4 22 99, 4 24 49.

На фото: голова правління АТ «Дніпровський крохмале-патоковий комбінат» Євген Бондар; символ комбінату.

Оксана ТЕЛЕНЧІ, «Голос України»

Гуцульщина

(Початок на 1-й стор.).

Плин веселого шуму

У Криворівненському краєзнавчому музеї всім екскурсантам розповідають, що Гнат Хоткевич — відомий письменник, актор і режисер — приїхав на Гуцульщину 1905 року з відкритим від зачудування ротом і подався звідси теж з відкритим ротом. Людині прийшлій годі розгадати гуцульський менталітет, краще зняти перед ним капелюха. Хоткевич був вражений, зобачивши, як двоє газдів любесенько припрошували один одного в корчмі випити, хоча шляхетні манери були лиш даниною ритуалу і «культурній установі». А насправді оті газди ворогували за межу і не раз чубилися. У відомому Гуцульському театрі, що його створив Гнат Хоткевич, артисти грали себе. Згадуючи усе те, ловлю себе на думці, що й сама не можу розрізнити, де речі серйозні, а де жарт гуцульського театру.

Колега-журналіст із обласного радіо, головний консультант експедиції з питань гуцульського менталітету Володимир Безгачнюк попередив, коли ми вирушали, що має карму щодо автомобілів. Коли він їде якоюсь машиною вперше, з нею неодмінно щось трапляється.

Віщування справдилися: неподалік Косова, на рівній бетонованій дорозі автомобіль раптом зупинився, і довелося штовхати його.

Побачивши в приміщенні Верховинської райдержадміністрації образ Богородиці, прибраний вишиваними рушниками, я напівжартома запитала в голови Петра Пониполяка, чи то Матінка Божа допомагає творити праведні діла і триматися багато років поспіль на керівних посадах в органах влади? А він відповів цілком серйозно. Колись на цьому місці був храм. Його знесли і збудували райком партії. Сесія районної ради першого демократичного скликання вирішила відновити історичну справедливість: частину приміщення (актовий зал) передано в користування греко-католицькій громаді.

— Буває, проводиш нараду і треба когось висварити, —розповідає Петро Пониполяк, — але стримуєшся, бо за стіною — «Господи, помилуй, Господи, помилуй». Храм є храм: тут і вінчають, і дітей хрестять, бувало, і покійників відспівували...

За радянської влади у Верховині була найбільша в області районна Дошка пошани: либонь, з гуцулами розраховувалися пошанівком замість грошей. Та деяким «героям» велетенської галереї краяни нищечком виколювали очі: хтось любаску мав, а хтось — інші гріхи. Готуючись до експедиції, я озброїлася не лише довідниковими матеріалами, а й анекдотами. «Іва-а-а, ти чув? Москалі в космос полетіли». А з другої гори долинає: «Усі-і»? Уявлення про поінформованість гуцулів, що склалася з цього бородатого анекдоту, неправильне. Гуцули знають усе про все. Звідки? Наприклад, з восьмигодинного рейсу автобуса маршрутом «Коломия—Буркут». І з газет також. У «ведмежому кутку» — присілку Буркут, де колись відпочивала Леся Українка, познайомилася із 70-річним Василем Слюсарчуком. Він інвалід, ще по війні втратив ногу, але працював... листоношею і долав щодня на двох милицях гірськими стежками 25 кілометрів. І не траплялося такого, щоб хтось із запізненням одержав газету чи лист. Нині він працює сторожем в «офісі» Буркутського лісництва. Спеціально для експедиції, яка шукала в горах «сіль життя», дід Василь пояснив свою філософію оптимізму:

— Я одною ногою тут, а другою вже там (у царстві небесному. — **О. Т.**). Але маю лише одну ногу, а тому мушу залишатися тут.

От і все. Коротко і ясно. І нема чого їздити сюди численним зарубіжним експертам, аби радити, як розбудовувати господарку, перевертати гори. Дід Василь приділив експедиції лише кілька хвилин, чарку пригубив неохоче, суто символічно, й поквапився на пост. Ніколи, ні за яких обставин і будь-якої погоди він не залишає його: служба є служба. За неї він одержує 46 гривень зарплатні.

А коли хочете іншої солі, панове, знайдіть соляне джерело — їх у горах чимало, випаруйте кілька відер води і матимете чистий продукт. На Косівщині мені розповідали про одного газду, який примудрився пробурити на власному обійсті нафтову свердловину, знайшов спосіб очищати нафту і так розв'язує для себе проблему з паливом. Хочете вірте — хочете ні. Діда Василя бачила на власні очі, а свердловину — ні. Зрештою, я чесно зізналася, що не можу відокремити в гуцульських враженнях реальне від ірреального. А може, варто шукати ключ у санскриті —найдавнішій упорядкований в словниках мові світу VI—V тисячоліть до н. е? Давні топоніми легко шифруються чи просто тлумачаться в санскриті. Гуцулія (гуцу + лія) — плин веселого шуму. Гуцули (гуцу + лі) — шумні (веселі) люди. Карпати — «той велетень, що навчає працювати, обробляти, виготовляти». Космач —домівка сонячного сяйва. Косів — сонячний...

Порятунок — у зелених обіймах лісу

Гуцули ображені на Верховну Раду, яка оголосила всю Україну зоною екологічного лиха. Бо Карпати залишаються, Богу дякувати, чистими зеленими легенями — рекреаційним заповідником, що диктує філософію виживання: **жити не з лісу (рубки), а в лісі.** А він — багатий і щедрий, може нагодувати, напоїти, оздоровити, якщо ставитися до нього без лукавства і самообману. Не треба лишень перетворювати його на лихого опришка, який змушений «мститися» за себе. Люди, які живуть лісом, кажуть про нього і про гори, мов про живих істот. Тільки-но сонечко вигулькувало з-за хмар, мої супутники радісно вигукували: Піп Іван! Піп Іван! І наполягали, щоб я неодмінно помилувалася на краєвид. І я скорялась, бо розуміла, що Піп Іван — то не просто одна з вершин хребта Чорногора. Там, на засніженому вершечку, вочевидь, міститься центр Всесвіту. Кожний гуцул, який шанує себе, неодмінно здіймається на цю вершину 7 липня — на Івана. Мабуть, Володимир Безгачнюк досі не може змиритися з тим, що експедиція спасувала і не піднялася на вершину. Дарма, що сходження тривало б щонайменше вісім годин. Це — несерйозна підстава для відступу. Для нього Піп Іван — наче душпастир, до якого йдеш очищати душу.

Ідеолог нашої експедиції, головний лісничий Івано-Франківського облуправління лісового господарства, доктор технічних наук Богдан Голояд також казав про ліс, як про живу істоту:

— Якщо під дубом щось виросло, це означає, що йому це потрібно і не варто втручатися...

Ідеологія невтручання в «особисте життя» лісу поступово стає засадничою в свідомості лісників та й жителів гір, які відчувають на собі тяжкий хрест учорашніх помилок.

Богдан Голояд та інші учені різних профілів нині сходяться на тому, що Карпати найближчим часом стануть зоною активної рекреації для країн Європи. У хвойних лісах завдяки фітонцидам — майже стерильне повітря. Безцінним скарбом є природні ягідники і грибні поля. Донедавна ці багатства були «нічийними». Та місцеві господарі вже не бажають миритися з цим. Зрештою мала переробка може давати немалий прибуток. За приблизними підрахунками, з Верховинського району торік вивезено «диким способом» близько 700 тонн (!) білих грибів, кілограм котрих коштує приблизно 4 гривні. А з якої такої ласки? Чому в районний бюджет не потрапило й копійки від цих скарбів? Найближчим часом тут планують створити спільне з італійцями підприємство для їх переробки.

Дуже важливо зберегти біорозмаїття, адже лісова рослинність впливає на всі природні зміни, що відбуваються в Карпатах. Нещадна експлуатація лісів спричинила руйнівні для всієї Європи вітровали. Зокрема катастрофічного вітровалу 1990 року могло б не бути, вважають спеціалісти, якби свого часу не практикували суцільні рубки лісу.

— Ліси Карпат слід розглядати як важливий природоохоронний чинник, — каже головний лісничий області Богдан Голояд. — Водоохоронна і грунтозахисна їх роль у тому, що вони переводять поверхневий стік у внутрішньогрунтовий, чим відвертають змив і розмив грунту, виникнення зсувів і селевих потоків, регулюють водний режим гірських рік, знижують інтенсивність паводків. Порушення екологічної рівноваги, гідрологічного режиму стало причиною катастрофічних повеней. На часі створення за державної підтримки рекреаційно-бальнеологічного ринку, залучення завдяки точковим вільним економічним зонам іноземних інвестицій для розбудови інфраструктури рекреаційної галузі.

Цей процес неможливий без будівництва доріг. Я відчула це усіма фібрами душі, яку витрясло на вибоїнах від Верховини до Буркута. Сорок кілометрів відомої «брусиловської» дороги ми здолали за три години. Саме з цією дорогою пов'язаний проект століття. Румунська сторона дуже прихильно сприйняла запропонований Верховинською райдержадміністрацією проект переходу через кордон, який скоротив би на сотні кілометрів шлях на Балкани. Була б дерзновенна мета, а гроші знайдуться, вважають верховинці. Певна річ, програма державна, та чи дійдуть у держави руки?

— Самі будемо будувати, — запевнив мене голова Верховинської райдержадміністрації Петро Пониполяк. —Маємо власний асфальтний завод. Одна іноземна фірма хоче будувати дорогу та інфраструктуру...

І дивовижної краси природа, і кліматичні умови, і унікальні мінеральні джерела, дари лісів, цілюще різнотрав'я — усе це те золото, що лежить під ногами, і треба лише підняти його. Врешті воно стане підгрунтям туристично-рекреаційного бізнесу, і не треба буде чекати люб'язності від столиці. Керівники гірських районів вважають, що згадана постанова «Про статус гірських населених пунктів» певною мірою навіть... шкідлива. Адже передбачувана нею 25-процентна надбавка до зарплатні нині лягла на місцевий бюджет. А це означає, що доволі дорога через віддаленість, погане сполучення гірська продукція автоматично стає ще дорожчою. Вихід один: треба йти до ринку своїми стежками. І гуцули вже торують їх. Навіть якщо доводиться здійматися вгору на милицях. Одним із кроків на цьому шляху є обласна програма «Карпатський женьшень». Є у горах зела, наприклад, родіола рожева (золотий корінь). Залишається знайти власного Біттнера...

Погоду робимо на власному обійсті

На обійсті фермерки Параски Мицканюк, що живе в гірському селі Дземброні, розміщено метеорологічний пост. Уранці й увечері вона записує відповідні дані і передає їх в Яремчу. Гадаю, що сама фермерка і берегиня погоди за сумісництвом у власному господарюванні послуговується своїми прикметами. У гуцульському календарі за 1997 рік прочитала оповідку. Старенький гуцул радив професорові не косити траву, бо наближається сльота. «Мій календар мудріший за тебе, бо його уклали вчені голови», — не погодився той. Сльота таки розпочалася, і професор поцікавився, звідки газда про неї знав. А гуцул бачив, як його свиня чухалася об ріг хати, вона завжди це робить перед сльотою...

Ми прискіпливо допитувалися в Параски Мицканюк, чи можна дати собі раду за умов, що склалися. Можна, вважає вона. Їй повернули в користування вітцівську половину — 22 гектари. Громада передала фермерці на випасання 300 овець і 15 корів. Сама вона тримає 30 овець і 10 корів. На зиму залишає половину череди, а навесні докуповує молодняк. Для літування найняла чотирьох полонинників, кожний через три місяці одержить натуроплату — по 40 кілограмів бринзи, що коштує 200 гривень. По 20—30 кілограмів з розрахунку на одну корову фермерка віддасть восени газдам. Ця патріархальна схема не змінювалась упродовж століть. І роботодавці, і наймані працюють від зорі до зорі. Щодо полонинників, то їхня праця і побут були й залишаються важкими, не переобтяженими благами цивілізації. Втім, працьовиті гуцули не нарікають і раді всякій роботі. Зокрема, чимало спеціалістів з вищою освітою працюють лісниками. Але цивілізація, ринкові відносини вже наступають на п'яти патріархальним традиціям. Параска Мицканюк живе разом із сином у столітній вітцівській хаті, а інший газда Михайло Данилюк, з яким ми познайомилися на Косівщині, будує для свого приватного підприємства суперофіс разом із апартаментами для родини. Власник приватного підприємства «Синевір» зумів підняти те золото, що в кожного гуцула під ногами, зайнявся розливом мінеральних вод — п'ять тисяч півторалітрових пляшок за зміну.

Він дає роботу 60 особам. Була приємно здивована, побачивши на польовій дорозі «крутого», що вийшов нам назустріч із розкішної іномарки, в елегантному костюмі темно-зеленого кольору, з мобільним телефоном у кишені. А чому б ні, коли господар «Синевіру» має намір позмагатися... з «Кока-Колою». Незабаром почне працювати ще один цех, де розливатимуть унікальну «Залізисту» воду і відвозитимуть її в Чорнобильську зону.

З кока-колою, як на мене, може успішно конкурувати гуслянка. Я спробувала допитатися, як гуцули готують цей дивовижний кисломолочний напій, що і схожий, і не схожий на ряжанку. Молоко, пояснили мені, доводять до кипіння, а потому додають закваску. Гуслянка зберігається, не псуючись, місяцями. Її можна розводити водою і робити тонізуючий освіжаючий напій. Та скільки б я не допитувалася, що то за закваска, чула незмінну відповідь: вона завжди була в гуцулів. А якщо господар надовго виїде на заробітки і закваска висохне? Мені пояснили, мов першокласниці, що закваску в такім разі можна позичити в сусіда. Віват! Схиляю голову перед умінням зберігати комерційну таємницю. За таких умов, гадаю, гуслянка має шанс стати делікатесом номер один у майбутній рекреаційній оазі.

А мольфари в кожній хаті

Гуцули щиро вірять, що європейцям обридне Швейцарія, де цивілізації аж забагато, і вони почнуть учащати сюди. Їм, певна річ, не обминути знаменитий Космач — «домівку сонячного сяйва», село майстрів, художників, писанкарів, вишивальниць і... мольфарів (чарівників). Гості неодмінно завітають у кафе-бар «Нектар», інтер'єр і сервіс якого не поступаються Європі. І матимуть шанс почути діалог старого гуцула з господарем, приватним підприємцем, великим патріотом Космача Василем Чудновим. Старий гуцул довго і пильно роздивлятиметься дзеркальну стелю, в якій відбивається інтер`єр, і врешті поцікавиться в господаря: «А хто сидить за он тим горішнім столом?» І тоді туристи зрозуміють, що потрапили до незвичайного краю, до людей, які мають оригінальні уявлення про світ і себе в ньому.

Навдивовиж вільний політ мислення і фантазії в людей, котрі завжди вміли давати відсіч ворогам і не зазнали «благ» колективізації. Одне слово, діти сонячного сяйва. Серед них — мольфар Михайло Дідишин. На його обійсті — величезні валуни. Важко навіть уявити, якими транспортними засобами можна було привезти їх сюди. На одному камені — погруддя Олекси Довбуша поряд із меморіальною хатиною, в якій загинув народний герой. У тій хатині — унікальний приватний музей, де чимало речей (від пістоля до стола), якими користувався Олекса Довбуш, сила-силенна старовинних ужиткових речей і маленьких шедеврів, що репрезентують гуцульські ремесла. Тільки-но ми переступили поріг, як розпочалася «пісня пісень» про Космач, Богом обраний край, про дітей Сонця, про Олексу Довбуша і його подвиги. Я мала необережність засумніватися, чи й справді зібрані господарем експонати належали Олексі Довбушу, який загинув 1745 року. У відповідь той прочитав мені з нотками праведного гніву лекцію про Хому невірного, зіперся на авторитет Спінози і врешті розвіяв усі мої сумніви, коли запропонував нашій експедиції причаститися з пляшки, датованої 1742 роком. Пустив за гуцульським звичаєм чарку по колу, запевнивши, що диво-трунок додає сили і знімає всі проблеми.

— Цей напій готував і пив сам Олекса Довбуш. Я не знаю, з чого він зроблений. Та скільки б не частував ним гостей, пляшка за ніч сама наповнюється.

Пізніше інший гуцул — Володимир Безгачнюк скаже, що розпізнав у тому трунку смак золотого кореня і червоної рути. А ще висловив крамольну думку про те, що Олекса Довбуш з точки зору реалій сьогодення —рекетир XVIII століття. Що ж, гуцул родом із Печеніжина, батьківщини Довбуша, може дозволити собі таке нестандартне міркування, але, крий, Боже, аби це сказав хтось інший. Гуцули мають особливий сентимент до Довбуша і дорогим гостям дарують інкрустовані «опришківські» топірці на згадку (галичани, наприклад, полюбляють дарувати булави зі скла і дерева. — **О. Т.**).

На своїх угіддях Михайло Дідишин посадив не картоплю, а... ліс. Навіщо? Адже довкруги — ліси. Зате у власному лісі можна жити за законами свого внутрішнього світу, тут можна поселити і мудру сову, вирізьблену з дерева, і мавку. Тут росте кущ, якого, за словами господаря, більше ніде немає. Він подарував нам зернятка із цього куща і сказав, що вони оберігають від лихого ока, нечистої сили. У глибині душі всі гуцули трохи язичники, їхня віра в магічні сили природи нездоланна.

На другому велетенському камені навпроти погруддя Довбуша Михайло Дідишин вирізьбив такі слова: «Я любив рідних гуцулів, свій Космач рідненький і ходив по цих горах, як був молоденький. А цей камінь я поставив своїми руками, аби він вам нагадував, що я жив між вами». Дата народження 1934 р., далі прочерк, а трохи вище позначено 2034 рік. Що це за дата, цікавимося.

— Та я боюся, аби за щоденними клопотами не забути про своє сторіччя, тому й записав на камені.

Ми пообіцяли Михайлові Дідишину, що приїдемо на його ювілей. А подароване зернятко «від лиха і нечисті» за порадою мольфара я постійно ношу при собі...

Львів — Івано-Франківськ — Косів — Верховина —Буркут.

ВІД РЕДАКЦІЇ

Газета «Голос України» висловлює подяку за участь і допомогу в проведенні експедиції голові Івано-Франківської облдержадміністрації Михайлові Вишиванюку, головам Косівської та Верховинської райдержадміністрацій Ярославу Ходану, Петрові Пониполяку, доктору технічних наук Богдану Голояду, лісничим Віктору Сливчуку, Михайлові Шкрібляку, Івану Грималюку, директорові Верховинського заводу «Буркут» Василю Сав'юку, журналістам Романові Бондарчуку, Володимиру Безгачнюку, Ярославу Гретчуку.

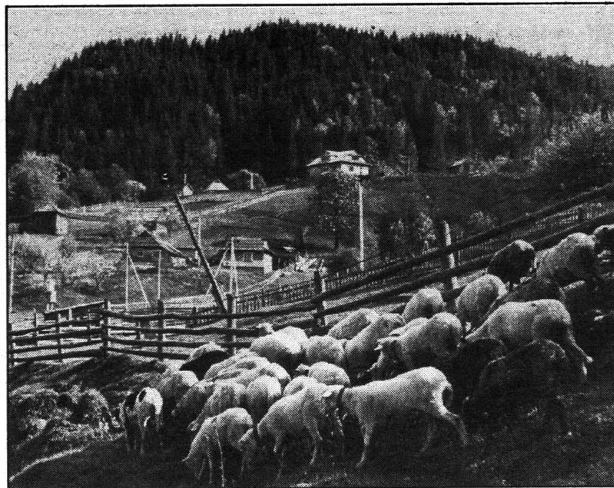

Сергій КОВАЛЬЧУК, «Голос України» (фото)

В житейській прозі

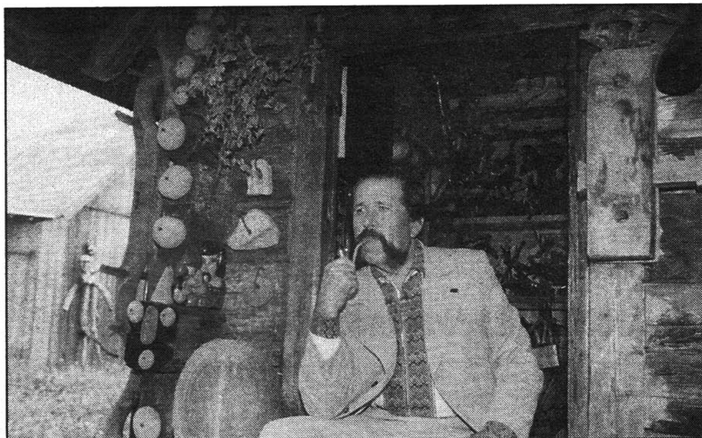

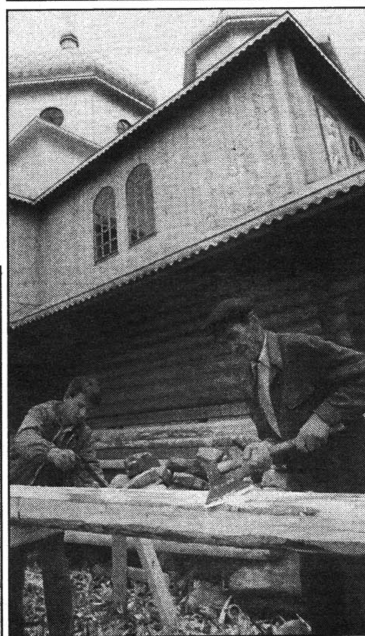

Валентина ПИСАНСЬКА, «Голос України»

А двох не взяли...

Цього тижня у Страсбурзі (Франція) голова європейської комісії Жак Сантер, виступаючи перед європарламентом, оголосив, що з початку наступного року ЄС може розпочати переговори про прийняття шести нових членів: Польщі, Чехії, Угорщини, Естонії, Словенії й Кіпру.

Тож європейські структури розширюються на схід, причому надзвичайно інтенсивно. Правда, якщо прийняття трьох перших кандидатів у НАТО намічено на квітень 1999 року, то вступу до елітного економічного клубу країнам-кандидатам доведеться почекати до 2002 року. І хоч єврокомісія похвалила їх за демократичні перетворення та іншу «хорошість», що важливо. Але недостатньо, бо жодна з країн-кандидатів не відповідає економічним критеріям, щоб стати членом Європейського Союзу.

Таке рішення образило інші країни, які прагнули потрапити в ЄС з першим ешелоном. Скажімо, Литва і Латвія вважають, що відмінності між ними та Естонією просто дріб'язкові, щоб одержати таку відставку. А Рига переконана, що рекомендація єврокомісії про переговори з Естонією щодо вступу в ЄС «обгрунтована на застарілих даних про Латвію», стверджує ІТАР–ТАКС. І навіть таллінська газета «Естонія», констатуючи прагнення країн Балтії вступити в Європейський Союз, пише: «Знову розрахунок робиться на благодійність багатих західних партнерів. А якщо застосувати спортивний термін, то чи варто перебиратися з перших місць у першій лізі на останні у вищій? І чи не принизливо потрапити у вищу лігу не шляхом перемог, а лише за рахунок її розширення? І чи не забуваємо ми, що європейська гра — не на 90 футбольних хвилин, а на куди більш тривалий термін?»

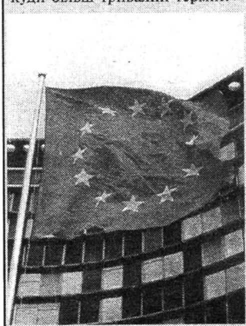

Та, скоріш за все, економіка тут має таке саме значення, як і балет. Мова, очевидно, йде про те, що прийняття однієї з балтійських країн (усі три, мабуть, не витягне і ЄС) до елітного економічного клубу означатиме віддалення її від Росії та й від колишньої радянської системи. Такий собі експеримент. Якщо вдасться, то буде на користь Естонії.

Він не вірив у Випадок. Але, можливо, це й не було випадковістю...

Цього тижня світ вразила новина: 50-річного Джанні Версаче, чиї твори в галузі високої моди змушували завмирати мільйони сердець, застрелено на порозі власного будинку.

До лікарні, де намагалися врятувати життя модельєра, Версаче було доставлено в критичному стані й він помер за кілька хвилин: поранення — два кульових у голову — занадто серйозні, простіше кажучи, смертельні. Згідно із заявою представника ФБР, тим, хто стріляв, можливо, був убивця-рецидивіст Ендрю Куненен, який перебуває в розшуку. Є версія, що це не випадковий акт насилля.

Ми публікуємо уривки одного з останніх інтерв'ю великого кутюр'є відомому італійському журналові «Дженте».

Версаче можна назвати щасливою людиною: двадцять один рік тому він приїхав до Мілана з Реджіо Калабрії (це не просто провінція, а глуха «глибинка» Італії) і за невеликий проміжок часу примусив говорити про власний стиль одягу весь світ. Йому подобалося поєднувати в одязі на перший погляд несумісні речі: шкіру й шовк, мереживо й метал. Версаче завжди приваблювали протилежності. «Я хочу, щоб люди зрозуміли, що все з усім може співіснувати», — полюбляв повторювати кутюр'є.

— Мої колекції ніколи не виникають з одного джерела: іноді мене надихає книжка, почуття, фраза, звичайний жест, фільм. Зараз мої нові колекції народжуються з бажання йти вперед і оновлюватися. Залишається лише три роки до початку нового тисячоліття, вісімдесяті й дев'яності роки я пережив. Нині на мене чекає двохтисячний...

Кілька років тому лікарі винесли Версаче вирок: рак... Його реакція була однозначна: «Я боротимуся й піднімуся».

«Ніколи не відступати перед хворобою, якщо ти ще живий», — таке життєве кредо майстра, і він переміг страшну недугу.

— Перемога не дісталася мені легко, але я намагався допомогти собі всіма засобами: медициною, гімнастикою і, в першу чергу, своєю свідомістю. Найголовніше — це знайти сили в собі, у будь-якій ситуації. Я не вірю в силу Випадку. Якщо я хочу домогтися чогось, я домагаюся цього сам: ніхто ніколи мені нічого не подарував. Дуже боюся фізичного болю, ще я боюся втратити людей, яких люблю, чи не впоратися зі своєю роботою: взагалі я оптиміст, але з тисячею проблем, які необхідно розв'язати. Думаю, життя дало мені набагато більше, ніж я очікував від нього мати...

«Смерть Версаче — це величезна втрата для всіх нас», — заявив, дізнавшися про те, що сталося, відомий модельєр Емануель Унгаро. Своєю кар'єрою й особливо останніми 10 роками творчості Джанні Версаче залишив незабутній слід у моді нашої епохи. Туалети від Версаче носила принцеса Діана. І зірки: Мадонна, Демі Мур, Род Стюарт, Елтон Джон, Джейн Фонда, Кім Бессінджер, а також українська фігуристка Оксана Баюл. Його витвори представляли супермоделі Клаудія Шиффер, Наомі Кемпбелл та Кейт Мосс...

Надія ВЕРБИЧЕНКО, журналіст

Черговий аргумент на користь вегетаріанства

Ось уже півтора року, як британська й ірландська яловичина набула, можна сказати, скандальної «репутації». І марні всі намагання урядів двох країн і Європейського Союзу відродити добру «славу» цього продукту.

Як відомо, свого часу серед британських та ірландських корівок виявлено небезпечне захворювання, назване «коров'ячим сказом». Вживання м'яса цих тварин смертельно небезпечне для людини. Вже кілька чоловік стали жертвами хвороби, однак справжню епідемію очікують через 5–10 років.

Тому в Британії та Ірландії було встановлено суворий контроль за якістю яловичини, заборонено її експорт, а більшість тварин вирішено знищити. Конфлікт фактично «зам'яли», але зробили це нашвидкуруч, не розв'язавши до кінця всіх проблем. І нині це призвело до нових ускладнень.

Стало відомо, що британські фірми, нехтуючи забороною вивозити яловичину за межі країни, тишком-нишком переклеювали на упаковках з м'ясом ярлики і відправляли за кордон під виглядом «французького» або «бельгійського».

На цю продукцію, значно дешевшу і нібито високоякісну, був неабиякий попит. Особливо полюбляли британські антрекоти росіяни і єгиптяни. Хоча й нині також. Щодо українських споживачів небезпечної яловичини достеменних даних немає. «ГУ» вже писала, що офіційно наша держава не закуповує м'ясо в Європі, однак можливості його реекспорту з Росії, наприклад, ніхто не відкидає.

Та нині, коли відомо, що британські фірми незаконно експортували яловичину, зчинився справжнісінький переполох. Лондон вже розпорядився про закриття деяких харчових підприємств, які, схоже, готували яловичину для відправлення за кордон. Однак експерти ЄС вважають, що Британія так легко не відкрутиться. Є думка, що найбільш постраждалі — Росія та Єгипет — вимагатимуть від Об'єднаного Королівства компенсації. Ці кошти фактично стягнуть з британських селян, яким Європейський Союз виплачував матеріальну допомогу за знищених корів.

Крім того, стверджують експерти, скандал відсуває ще далі час скасування ембарго на експорт британської яловичини. Що й казати, нелегко нині Лондону.

Нехай інші також порадіють...

Колишня дружина спадкоємця британського престолу принца Чарльза принцеса Уельська Діана зробила безпрецедентний крок, виставивши 79 своїх вечірніх суконь на аукціон на користь доброчинних організацій, які надають підтримку жертвам СНІДу та ракових захворювань.

Як розрахувала принцеса, розпродаж дасть їй змогу передати фондам понад мільйон фунтів стерлінгів як чисту фінансову допомогу.

Реалізацією вбрання Діани займається в Лондоні відомий торговий дім «Крісті». Основну частину колекції, виставленої для приватних покупців та експертів різних англійських і зарубіжних музеїв, становлять 42 вечірні сукні, виготовлені для Діани її улюбленим дизайнером Кетрін Вокер.

«Я сподіваюся, що мої вечірні наряди принесуть людям, котрі їх куплять, стільки ж радості, скільки вони дарували мені, коли я їх одягала», — зізналася Діана. І все ж таки, багато виставлених на аукціоні дорогих речей пов'язані в Діани з неприємними спогадами останніх років про невдале заміжжя та болісний шлюборозлучний процес, розповідає кореспондент ІТАР–ТАКС. Як стало відомо, Діана також прийняла рішення передати в дар Музеєві Вікторії та Альберта в Лондоні свою весільну сукню, у якій вона вінчалася зі старшим сином англійської королеви у 1981 році.

Клаудія Шиффер «розлучається» з «Ревлоном»

Відома супер-модель чарівна Клаудія Шиффер розстається із компанією «Ревлон», продукцію якої рекламувала протягом шести років. Причину «розлучення» представники компанії вважають за краще не називати, зазначаючи тільки, що все відбувається мирно і за обопільною згодою.

Тепер, як пощастило дізнатися журналові «Бізнес уік», Шиффер вирішила пов'язати своє життя з компанією «Лореаль» і на новому етапі своєї кар'єри займеться пропагандою достоїнств різних шампуней та інших засобів для волосся. Як висловився один з експертів, «у світі краси шампунь стоїть нижче за губну помаду, але це принаймні не дезодорант». Як би там не було, проте все це породило вже чимало домислів і пересудів щодо причин несподіваного зигзагу в кар'єрі супермоделі, розповідає кореспондент ІТАР–ТАКС.

Правда, представники «Лореалі» підкреслюють, що для Шиффер це лише початок і вона буде рекламувати їхню продукцію в усьому світі. Більшість фахівців схильні вважати, що 26-річна Клаудія, котра заробляє тепер від 8 до 14 мільйонів доларів на рік, заздалегідь починає закладати фінансовий фундамент під той «осінній», за мірками супермоделей, бар'єр, який настає приблизно в 35 років.

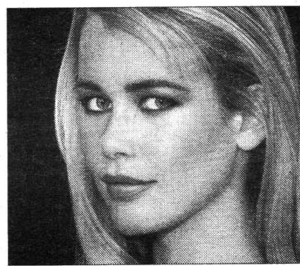

Віктор СКРИПНИК, «Голос України»

Завинив класик перед Вінницею

Сумна доля спіткала літературно-меморіальний музей Михайла Коцюбинського

ЧИ ДОЖИВЕ музей до свого 70-ліття, яке припадає на листопад нинішнього року? Питання не риторичне. Перший тривожний дзвінок уже пролунав для колективу: кожного з його працівників попередили про можливе звільнення з роботи вже з першого травня нинішнього року. Так розпорядилося управління культури Вінницького міськвиконкому. Щоправда, через тиждень чиновникам довелось задкувати — вони, вочевидь, не чекали такого спротиву: інтелігенція міста горою стала на захист святині, де свого часу мешкав Великий Сонцепоклонник. Наказ довелося відмінити.

Однак ситуація від того не поліпшилась. За словами директора, заслуженого працівника культури України Василя Циганюка, музей так далі функціонувати не може. Цей унікальний заклад практично не фінансують. Міська влада вже підготувала «подарунок» на іменини: нинішнього року, скажімо, на утримання будинку Коцюбинського передбачено виділити трохи більше десяти відсотків необхідних коштів. А решту де взяти?

Другий рік тут йде ремонт. Будівлю, зведену майже 200 років тому, давно мали б капітально відремонтувати. Однак роботи постійно відкладали. Пояснення тоді і нині одне — бракує коштів. Так тривало аж доки споруда не опинилась в аварійному стані: провисла стеля, дали тріщини стіни тощо. Тоді облдержадміністрація зважила на сигнал «SOS». Кошти, здавалося, виділено чималі — 10 тисяч гривень, однак їх все-таки не вистачило, щоб відновити 9 кімнат будинку і велику залу. Тепер на слізні прохання колективу вже ніхто не реагує. Втім, неправда. Реакція все-таки є. Проте яка? Замість будівельників до музею почали навідуватись працівники контрольно-ревізійного управління. Певно, хтось засумнівався, що за такі гроші не можна «поставити на ноги» будинок над Південним Бугом.

Колектив музею переконаний: якби шанувала влада свого великого земляка, то й кошти знайшли б. На реконструкцію міського стадіону скільки їх витрачено? А на відновлення острова «Фестивальний» на річці Південний Буг? В обох випадках, з хвилюванням зазначали співрозмовники, діяли за принципом з миру по нитці — голому сорочка. Кинув би міськвиконком ще раз такий заклик — і оселя письменника усміхалася б новими вікнами.

У музеї працює невеликий колектив — усього 9 чоловік. Що тримає їх тут за таку копійчану зарплату (четверо отримують по 25 грн. на місяць, решта — приблизно в три рази більше)? Відповідь знайшлася опісля, коли довідався, що більшість з них переступають поріг музею вже 20 — 30 літ. Всі вони безмежно віддані своїй роботі. Про Коцюбинського оповідають з такою любов'ю, ніби він і досі мешкає в цьому будинку, ось-ось ступить на поріг, повернувшись з Шаргорода, Лопатинець чи Михайлівки, де найбільше полюбляв бувати. На Михайла музей неодмінно організовує виїзди до цих місць. У нинішню річницю смерті поїдуть до міста Бар. Там відбуватимуться читання Коцюбинського.

Склавши руки не сидить ніхто. Добровільно взялися допомогти у створенні музею Євгена Гуцала. Написали тематико-експозиційний план, зв'язались із дружиною письменника, переписали декілька радіопередач, де йшлося про нього. Прикро, однак, що музей у Новій Греблі Калинівського району, на батьківщині письменника, і досі не відчинив свої двері. Оформлення експозиції вже вкотре відкладають. Причина відома — не вистачає коштів. В. Циганюк розповів, що під їх опікою опинився ще один літературний музей — Михайла Стельмаха, створений на його батьківщині, в селі Дяківці Літинського району.

Але, звичайно, головна турбота, як мовиться, про своє подвір'я. На території садиби і сьогодні шелестять віттям шість груш (у народі їх називають «глеки») і дві липи, посаджені родиною письменника. Та найбільше клопотів, зазвичай, завдають прекрасні агави — загадкові квіти із зеленим завширшки зо дві людських долоні листям. Коцюбинський привіз їх з Італії, з острова Капрі. Хоч як дивно, їх вдалося зберегти до наших днів. Влітку агави милують око на подвір'ї. На зиму квіти викопують і переносять у приміщення — італійські унікуми надто вибагливі. Цієї зими квіти ледь не загинули. Нічим було розраховуватися за тепло, а комунальники не церемонилися. Ось і поринуло приміщення в холод. Щоправда, ненадовго.

Можна було б написати окремий матеріал про те, як квіти вдалося зберегти в роки війни. Виходила їх Фросина Ковальчук, колишня працівниця музею. Нині вона вже літнього віку, але її розповідь, переконані мої співрозмовники, зацікавила б багатьох. До речі, не лише про квіти. Адже протягом чотирьох років окупації міста фашистами музей був відкритий.

Тридцять три роки провів Коцюбинський на Вінниччині. Тут він народився. Тут, «на тому теплому ласкавому Поділлі», як згадував письменник, йому легко писалося і думалось.

Письменника любили тоді, шанують його талант і нині. Досить сказати, що протягом року в музеї буває близько сорока тисяч відвідувачів, приблизно стільки населення налічується в одному середньому районі області. Щороку 17 вересня міста і села нагадують барвисті букети. Свята квітів — данина шани землякові (як у них кохався Сонцелюб, про це на Вінниччині, здається, знає кожен). У цей день на площі його імені в обласному центрі розпочинаються Дні Коцюбинського. Тільки мова сьогодні про інше: хто врешті-решт підтримає музей-садибу великого письменника?

Вінниця.

На знімку: біля пам'ятника М. Коцюбинському у Вінниці.

Фото Валентина ХОМЛАКА.

Михайло ВАСИЛЕНКО, поет, член Спілки письменників України

«Нам треба Франкової сили і волі»

(Історія видання «невиданого Каменяра»)

ІСТОРІЯ цього видання творів, що не увійшли до вишкрібленого застійними ідеологами 50-томника генія нашого духу Івана Франка, надто сумна і повчальна для тих, хто живе сподіваннями на розвій української душі, на розуміння того, що і хто нас оточує, що роблять з нами, робили чи будуть робити...

1980 року мене як літературного консультанта і молодого спеціаліста видавництва «Молодь» направили на місячні курси редакторів до Львова. Побувати ж у Франковому місті мріяв давно, адже там усе дихало високою культурою і було для мене уособленням справжнього українства, хоч моя Черкасько-Полтавська Золотоніщина була не менше українському Богові віддана, хай і надто розмита історією та зденаціоналізована.

У Львові я більше сидів у бібліотеці ім. Василя Стефаника та бібліотеці суспільних наук на вул. Радянській, де «зелені» бібліотекарки перекреслювали навхрест мої картки читацьких вимог, а я, звісно, обурювався, і там мене віднайшов, як казали галичани, «по шкандалю», львівський белетрист, або, за словами академіка Л. Новиченка, «український Андре Моруа» — Роман Горак.

Дізнавшись про його грунтовні дослідження життя і творчості Івана Франка, я був уражений подробицями Каменяревих страждань. Як і творами також. Їх зневажали, забороняли, приховували від людей. І це ті твори, що були яскраво визначальними в його творчості й реальному житті!

Із Гораком я говорив про уподобання Франкове та його велетенську літературну і громадсько-політичну працю. Точніше, блискуче оповідав Роман, а я слухав та обурювався: чому ж до 50-томника не увійшли його поетичні твори, що були відомі й у Галичині, й у нас на Великій Україні?

Тоді подумалося, що з творами такого велета духовності українського народу не може впоратися цілий інститут літератури з його академізмом і професорією. Та сам Іван Франко ще сто літ тому про це писав:

Вони бояться, що ти ще не згинув,
Що в тій могилі не поліг, не стлів,
Що в слушний час повернеш в Україну,
Ще раз ізбудиш громом своїх слів.
Вони бояться, чи та вкрівля з глини
Ножів не криє, списів, хоругов,
Старої слави й сили України,
Котра от-от воскресне, встане знов.

За приблизними підрахунками, твори Франка — це близько ста томів. Адже одне його листування становитиме більш як десяток томів додатково. А 5 томів «Апокрифів і легенд», а «Галицько-руські народні приповідки» в шести книгах?! А філософські праці та вражаюча літературна критика?! Звичайно, грунтовна критика марксизму, видана Франком, була для масового читача та й для літературознавців маловідома й заборонена. А хотілося, щоб люди знали, як Франко розглядав питання соціалізму і демократизму, москвофільства й українофобства, семітизму й радикалізму...

По виданню Франкової урізаної спадщини і з'явилася нав'язлива думка дати людям невеличкий том недрукованого за радянські часи, але, можливо, найгострішого. Це я й запропонував Гораковi. Умовилися, що упорядкування зробить Зіновія Тарасівна Франко. Після кількох років праці вона занесла рукопис до редакції. На той час, у 1985 році, мені, після двох доган, пропонувалося шукати іншу роботу. Франковий томик був одним із таких рукописів, що не подобався верхам ні тоді, ні пізніше, хоч мав позитивний мій редвисновок і схвальну рецензію Інституту літератури. Але до плану не поставили і не друкували. Постійне моє клопотання й звертання до літературної професури, маститих письмаків і номенклатурної влади нічого не давало. Рукопис далі мого робочого письмового столу не рухався. Я був безсилим, і можна повторити за Іваном Франком, що «нове життя є днесь лиш пісні ідеалом».

1992 рік почався для мене з безробіття. Рукопис я забрав із собою, хоч не мав на це права, але ж він міг загубитися. Зіновія Тарасівна відійшла у вічність. А жодне київське видавництво «недрукованого» Франка не брало.

Щасливий збіг обставин — усе той же Франко — допоміг своїм 140-річчям, коли Роман Горак по приїзді до Києва в ранзі члена ювілейного комітету вибив кошти на видання «Мозаїки». Бо що ж може бути цінніш для вшанування великого Каменяра, як не видання його творів?

І повторимо... За Каменярем:

Най в'яне листя, най метіль гудить,
Се сил його не зможе підірвати,
І плід його приймесь і буде жить!..

Віктор ХОМЕНКО,
«Голос України»

Доженіть, молоді, — тікаю від старості!

Своє 70-річчя севастополець Євген Яловий відзначає ювілейним супермарафоном уздовж Південного берега Криму і далі по півострову. За неповний місяць ветеран Великої Вітчизняної промчить майже тисячу двісті кілометрів. Щодня, починаючи о четвертій ранку, щоб не дошкуляла спека, він пробігає щонайменше 42 кілометри — дистанцію класичного марафону.

Стартувавши з Севастополя, обрав маршрут: мис Сарич, Ялта, Алушта, Судак, Феодосія, Керч, Джанкой, Армянськ, Чорноморськ, Євпаторія — всього майже 30 міст, селищ і сіл. Скрізь покладатиме квіти до пам'ятників героям війни, на могили побратимів.

Євгена Яковича — засновника Севастопольської, потім Кримської асоціацій любителів бігу — супроводжує на велосипеді теж непрофесіональний спортсмен Дмитро Щепетков. Спонсорів не знайшли, та їм вистачає на цей унікальний пробіг власних пенсій й зарплати, а ще приязні простих людей.

Сімферополь.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ, «Голос України»

Українська частка в... британській перемозі

Тиждень тому на кортах Міжнародного тенісного клубу та ЗАТ «Наука-Спорт» відбулося яскраве свято під назвою: матч Кубка Девіса у першій групі (Євро-Африканська зона) між збірними України та Великобританії.

Наша команда виступала гідно, самовіддано, але, на жаль, поступилася дуже сильному суперникові в упертій боротьбі — 2:3. Ті, хто добре розуміється на тенісі, ще перед виходом на корт спортсменів прогнозували такий підсумок. Адже у складі британців грали: Тім Хенман (20-й у світовому рейтингу), який до цього блискуче виступив на Вімблдоні, дійшовши до чвертьфіналу. До пари лідерові англійців був і Грег Руседський (25-й у світовому рейтингу, також вімблдонський чвертьфіналіст). Про Грега, який завоював серця київських уболівальників, наша розповідь. І не тільки чудова гра цього майстра привернула до нього особливу увагу. Ми вже писали про те, що Руседський має українські корені.

Ще під час жеребкування в готелі «Національний» запитав спортсмена, чи володіє українською. А він, можливо, через скромність сказав, що дуже погано. Та на останній прес-конференції на кортах «Наука-Спорт» Грег почав відповідати українською. І репортери нагородили його оплесками.

Народився він 6 вересня 1973 року в Монреалі (Квебек, Канада). Зріст 190 см, вага 86 кг. Протягом тенісної кар'єри виграв преміальних 1 мільйон 122 тисячі 341 долар. У професіональному тенісі з 1991 року. Його найулюбленіше покриття — трава.

Добре відомо, які види спорту в найбільшій пошані в Канаді. Отож і маленький Грег колись узяв до рук ключку і став на ковзани. Вболівав, як і водиться, за «Монреаль Канадієнз». Але долю малюка визначило знайомство з тренером, вихідцем із Румунії Георге Патріком. Він навчив хлопчика володіти ракеткою.

—Цим чудовим видом спорту почав займатися виключно з власної ініціативи, — розповідає Грег. — Жодного тиску з боку дорослих не було. Навпаки, тато з мамою всіляко заохочували моє захоплення. Щоправда, матуся — дуже забобонна. І ніколи не зайде на стадіон, де я граю. Ходитиме навколо, поки не завершиться поєдинок.

Запитав Грега також про те, чому він змінив підданство і став громадянином Великобританії?

—Хотів поліпшити майстерність, — відповів він. — Але була ще одна вкрай істотна причина —сердечна. Моя кохана Люсі Коннор — англійка.

До речі, мати Грега також родом з Англії, з її північної провінції Йоркшир. Однак вона — донька вихідців з України. Син українських емігрантів і його тато. Отож старші Руседські вдома спілкуються тільки українською...

—Яке враження справили на вас суперники?

—Гадаю, що Андрій Медведєв характеристик не потребує. Він — знаний майстер, який ось уже не один рік входить до світової еліти. Що й довів тепер у Києві. Інший Андрій — Рибалко — мені також знайомий. Хороший тенісист, блискучий боєць...

Прийом у Києві, як зізнався Руседський, його просто приголомшив:

—Я вперше — на землі моїх дідів-прадідів. У мене якесь особливе піднесення, світлі відчуття. Київ —чарівне місто. Чув про нього багато. І от тепер переконався на власні очі. А від людей, з якими спілкувався, так і випромінювалася енергія приязні до мене. Тому дуже розчулений. Розумію, що велику роль тут відіграло моє українське походження. Дуже вдячний киянам за сердечність. І до нових зустрічей!

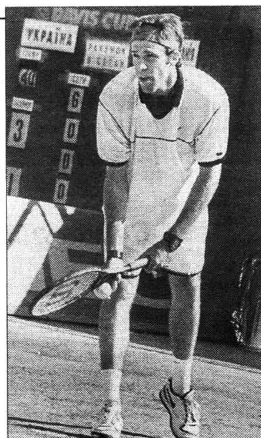

На знімку: Грег Руседський готується до подачі.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Леонід БУРЯК: «Бути жебраком набридло»

ЗВІСТКА про відставку Леоніда Буряка з посади головного тренера одеського «Чорноморця» стала найголовнішою сенсацією, яка сталася в українському футболі під час перерви між шостим і сьомим чемпіонатами країни.

Хотілося дізнатися детальніше про причини, які спонукали Леоніда до такого рішучого кроку. І нагода випала чудова. Разом спостерігали зустрічі матчу Кубка Девіса з тенісу між збірними України та Великобританії на кортах Міжнародного тенісного клубу та ЗАТ «Наука-Спорт». До речі, Буряк ось уже кілька років серйозно захоплюється тенісом. Звичайно, на любительському рівні. Але, як справжній професіонал, він усе робить з душею і захоплено, віддаючись справі.

Отож, сидимо на трибуні з Леонідом, його чарівною дружиною Жанною та сином Андрієм, студентом університету імені Тараса Шевченка, який вимахав вищий за батька (донька Оксана танцює в балеті міста Штутгарта), і ведемо розмову.

— То що ж сталося насправді? Важко зрозуміти цей крок. Адже Буряк — людина в Одесі не остання. І вам, Леоніде, гадаю, не байдужа доля «Чорноморця»...

— Знаєте, мені тепер сниться команда, хлопці. Душею переживаю за колектив. Мені боляче дивитися на те, як він поступово скочується в прірву.

— То чому ж тоді покинули своїх хлопців?

— Я не цурався ніякої роботи. Це лише у відомих закордонних клубах тренер займається виключно тренувальним процесом. Мені, на жаль, доводилося вирішувати і побутові, організаційні проблеми. За рахунок основних обов'язків. А між іншим, ми ставили за мету посідати найвищі місця в національному чемпіонаті, гідно виступати в єврокубках. Ниніі такі завдання перед «Чорноморцем» уже не стоять. Дуже складно створювати боєздатний ансамбль, конкурентоспроможний і вдома, і за кордоном, якщо кожного року колектив залишають до п'яти провідних виконавців. І затримувати їх совість не дозволяє. Адже в кожного з них сім'ї, діти, батьки. Футбол, знаєте, треба любити не тільки на словах, а й робити для нього щось суттєве. Катастрофічна фінансова ситуація, яка склалася, призвела до того, що мені не було ніякого сенсу працювати з «Чорноморцем». Про це повідомив президента клубу по телефону, бо він тоді перебував у США. Я нікого не принизив, не образив. Але ходити з простягнутою рукою, мов жебрак, уже, пробачте, не міг.

— Ви торкнулися проблеми еміграції наших футболістів. Лише до Росії щороку їх від'їздить десятки. Шкода, звичайно. Але і більшість тренерів у нас, на жаль, не має належних умов для праці...

— Згодний. А тренерське питання — чи не найважливіше. Чим більше буде різних, з власним баченням справи фахівців, тим краще для нашого футболу. А успіхи до нього прийдуть неодмінно. Кроки до поліпшення вже зроблено, і вони помітні. Як на мене, дуже важливо зберегти традиції. Згадаймо, як у радянські часи у різних збірних, починаючи з першої і до останньої, юнацької, переважна більшість гравців була з України. І тепер щороку нашим спортсменам видається понад сто трансферів до Росії. І їхатимуть туди, бо там ліпші матеріальні умови. Треба серйозно подумати про закони, які б дозволяли вкладати гроші у футбол з максимальною вигодою.

— Дуже багато людей кажуть, що російський чемпіонат набагато сильніший від нашого. От і ви стверджуєте це...

— Те, що російський чемпіонат сильніший, я не стверджую. Хоча там конкуренція за чемпіонство і призові місця дещо вища, ніж у нас. Я кажу про інше: в сусідній країні значно далі пішли в організації справи, іншими словами — футбольної інфраструктури. У нас же найвищим міжнародним нормам відповідає лише київське «Динамо». Але воно має служити прикладом для регіонів. Для того, щоб був справжній прогрес, необхідно мати принаймні п'ять-шість таких клубів.

— Сьогодні вам це запитання, либонь, ставлять найчастіше: що далі?

— Нікуди їхати не збираюся, хоч пропозицій маю чимало. Працюватиму тільки в Україні. Хочу бути корисним своїй державі. До речі, маю контракт у національній збірній. Цій команді продовжуватиму віддавати вміння і душу...

В. Б.

На знімку: Леонід Буряк.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Баскетбол

Лохманчук — в Італії

Дебют збірної України на чемпіонаті Європи в Іспанії преса висвітлила дуже грунтовно. І оцінку тому виступові дано цілком об'єктивну. Хвалитися, як кажуть, нічим. Але, як з'ясувалося, окремі наші гравці зацікавили солідні клуби континенту. Подейкують, що до Іспанії запрошують розігруючого київського клубу «Денді-Баскет» Дмитра Базелевського.

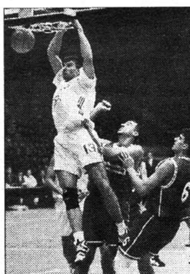

А от долю нападаючого «Будівельника-Хорди» Олександра Лохманчука вже вирішено. Він виступатиме у відомій італійській команді «Каджива» (Варесе). До речі, українець був не єдиним претендентом на місце атакуючого гравця в цьому клубі. «Балотувалися» також словенець Борис Горенць та литовець Саууллюс Штромбергас.

Поки що контракт із Лохманчуком укладено на рік. Йому запропоновано солідну зарплату (сума тримається в секреті) і чудову квартиру неподалік від спортивного центру «Кампус», де виступає «Каджива». А ще баскетболістові виділено авто марки «Мерседес».

Керівництво клубу гарантує українському спортсменові місце в стартовій п'ятірці. Це обумовлено в контракті. Що ж, нехай щастить Олександрові на новому місці. Як кажуть, великому кораблеві — велике плавання.

Однак у цієї історії є й гіркий присмак. Український баскетбол залишають його найяскравіші зірки. А від цього він, зрозуміло, біднішає...

На фото: важко втримати Олександра Лохманчука, коли він у чудовій формі.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Футбол. Єврокубки

Делікатна ситуація

Як відомо, наступної середи в боротьбу вступають учасники попереднього раунду єврокубків з футболу. Звичайно, наша головна увага до представників України. У Лізі чемпіонів нас хвилюватиме поєдинок між київським «Динамо» і клубом «Баррі-Таун», який відбудеться в Києві.

Але в цьому змаганні є пара, до якої — особлива увага. Маються на увазі «Партизан» (Югославія, Белград) і «Кроація» (Хорватія, Загреб). Ще тоді, коли існувала СФРЮ, відносини між цими клубами були непрості. А сьогодні й поготів ситуація делікатна.

Це — найтитулованіші колективи колишньої союзної Югославії. Белградці 14 разів вигравали титул чемпіона і п'ять разів кубок країни. Загребці — по чотири рази.

Природно, що багатьох хвилює питання, а чи буде забезпечено громадський порядок і нормальні умови в Белграді та Загребі під час матчів.

Генеральний секретар Асоціації футболу Югославії Бранко Булатович заявив: «Віримо, що зустрічі між «Партизаном» і «Кроацією» не вийдуть за межі спортивної боротьби. Тому немає потреби звертатися до УЄФА, щоб зіграти з хорватами у третій країні. Наша асоціація гарантує безпеку матчу в Белграді, і сподіваюся, що те саме зроблять і наші майбутні суперники».

Утім, хорватські мас-медіа не поділяють оптимізму Булатовича. «Існує велика небезпека нормальному проведенню зустрічей. Не можна гарантувати, що емоції, які розпаляться до краю, не знайдуть виходу», —відзначив, зокрема, оглядач Борис Кошич.

Підтримує Кошича і його югославська колега Сініша Борович: «Безумовно, підтекст матчів між «Кроацією» та «Партизаном» має політичний характер, а це завжди небезпечно»...

Іван ОЗЕРЧУК.

Жарт номера

Мал. Анатолія АНДРЄЄВА

Посівний календар

(На наступний тиждень)

ПОНЕДІЛОК. Надзвичайно сприятливий день для посадки гороху, бананів і фікусів.

ВІВТОРОК. Юпітер зайшов за Сатурн, Місяць за Марс, а ум за розум, тому саджайте квасолю і пересаджуйте горох, банани й фікуси. Ще краще, якщо в цей день чоловік бавитиметься пивцем, а його кохана дружина тим часом буде все садити і пересаджувати.

СЕРЕДА. Сьогодні, крім корумпованих чиновників і моркви, садити більше нічого не можна. Моркву добре помийте, а корумпованих чиновників за невеликого хабаря відпустіть на всі чотири сторони.

ЧЕТВЕР. Садіть усе, що є! Чого немає — пошукайте по чужих погребах. Ранній захід сонця і байдуже ставлення до всього міліції допоможуть вам у цьому.

П'ЯТНИЦЯ. Терміново сійте огірочки! Сійте їх якомога глибше, тому що в суботу відбудеться важливий футбольний матч, з цього приводу вам, звичайно, захочеться випити. Закусити, як завжди, не буде чим, і ви ризикуєте зжувати посіяне насіння огірків.

СУБОТА. День відпочинку. Займіться ремонтом квартири, здайте порожні пляшки, набийте пику своєму найкращому товаришеві.

НЕДІЛЯ. Сприятливий день для сівби кактусів і локшини. Якщо у вас немає розсади локшини — зніміть її зі своїх вух.

Примітка. Навіть під загрозою смерті не ігноруйте поради, викладені в цьому календарі. І зарубайте на носі: всі ці гороскопи, сонники, посівні та інші календарі пишуться зовсім не для сміху!

Олександр ПЕРЛЮК.

Зворотна епіграма

Дайош премію імені Суржика!

У вашій мові є «макушка», «Рощот», «наоборот», «вудела»... Про це б сказав Кіндрат Галушка: «Олійник тут не в курсі дєла!»

Дмитро БІЛОУС,
лауреат премії імені Т. Шевченка.

Вже майже півстоліття тому
Почервонів поет відомий —
Од п'ят аж до «макушки».
Його узяв на мушку
Тодішній критик Білоус:
— Бур'ян цей жде полільника!
Та жест не оцінив народ,
А як по правді, то «наоборот»:
Є премія на честь Олійника.
Тепер у Глазового
«Вуделів» аж кишить,
Та він кахика строго:
— Без них не можна жить...
Од суржиків у гуморесках
Пів-України двиготить;
Цей покруч не одеський,
А вже столичний —
Для обивателя класичний.
Чому ж не коментує Білоус?
Бо він... поет дитячий
І «бур'яну» не бачить,
Бо намотав собі на вус:
Якщо старійшину лайнути,
То вийде все «наоборот»
(Столицю нашу не збагнути):
Народять премію Павла —
І всі діла!
Аби колезі догодить,
Набравши в рот
Кімнатної води,
Дмитро обачненько мовчить,
Щоб не дали «рощот».
Мовчить, бо хоче тихо жить.
Мовляв, плекай омелу,
Посіяну Степаном, —
І будеш паном.
У курсі дєла!

Володимир СЕМЕНО.

Полтава.

Савелій ЦИПІН

Акули капіталізму

—Ну що, приніс? — запитала Явдоха Семенівна свого зятя Юрія Костьовича.

—Еге ж.

—Нарешті. Замало було тобі півтора року, ще б трішки — і з кінцями, — пробуркотіла дружина Зінаїда. — На всіх дали?

Глава родини виклав на стіл бланк сизого кольору і паспорти.

—І наші тут? — підбігли Толик та Іринка.

—Аякже, адже ви теж громадяни України, хоча нічого ще для неї не зробили. Перетворимося відтепер на буржуїнів — стригтимемо купони.

—А як їх стригти? — засміялася Іринка. — Ножицями? Як овечок?

—Стригти купони — це значить не працювати, а одержувати за ці папірці інші папірці, котрі іменуються грошима.

—Отакечки, роззявляй рота, зараз держава тобі дасть! — мовила Явдоха Семенівна, насунула окуляри і почала читати: — «Приватизаційний майновий сертифікат — це особливий вид державного цінного паперу, який засвідчує право власника на безоплатне одержання у процесі приватизації частки майна державних підприємств».

—Отже, якщо я вкладу його в якийсь заклад, то стану власником верстата або, скажімо, кондиціонера. Схочу — зможу забрати додому. Правильно я розумію? — запитала Зінаїда.

—Що ж це за володіння майном, якщо я не маю права ним користуватися? — обурилася теща. — А на яку суму? Ага, бачу: «1 мільйон 50 тисяч карбованців». Скільки це буде у гривнях? Десять із копійками? Оце так: пропрацювала все життя, а заробила лише на кусень ковбаси.

—Он по телеку, радіо та й у кожній газеті всілякі довірчі товариства так і заманюють, — вставила Зінаїда. — Мовляв, несіть свої ваучери до нас, вкладемо їх ефективно і з прибутком. Вони-то, звісно, зиск матимуть, а ми? Може, щоб не сушити голову, збути їх за готівку? Нас скільки? П'ятеро. Вже можна щось купити.

—Я — пас, — заперечив глава родини. — Віддам свого ваучера до своєї контори.

—Сам же сказав: це все одно, що почепити його на цвях у відомому місці, — нагадала Зінаїда.

—А куди подітися? У нас перевіряє списки сам. Помітить, що там нема мого підпису, і скаже: «Ви що ж, Бучинський, не вірите в наше майбутнє? Не довіряєте керівництву?».

—Он Карпенчиха, Шерстючка і сусід навпроти віддали свої до закладів, у яких працюють, а як сиділи без копійки, так і сидять.

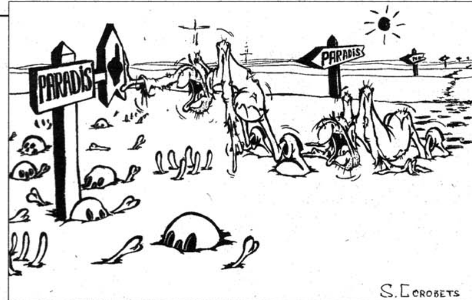

—Як на мене, чогось сподіватися не варто, — висловила міркування Явдоха Семенівна. — Куди б я його вклала, то це до ритуальної контори. Нехай хоч поховають задарма, а то помру — введу вас у злидні.

—А з музикою не хотіли? Зараз вони вас за цей папірець...

—Юро, замовкни! А ти, мамо, кинь про це думати! — перервала розмову дочка. — Краще міркуй, куди їх прилаштувати.

—А ми вже вирішили - віднесемо свої на фабрику, де виробляють морозиво, — заявили Толик та Іринка. — Он у Маркевичів Ігор та Анжелка здали свої туди.

—І що?

—Одержують цей, як його... дривітент.

—Дивіденд, — виправив батько.

—Еге ж, так його видають морозивом, вони ним об'їдаються, застуджуються і не ходять до школи.

—Цього ще не вистачало!..

І тут до розмови втрутився дід-ветеран:

—Бач, на буржуїнів їм закортіло перетворитися! Акул капіталізму! Вам що, зле за соціалізму жилося? А не спало на думку: раптом до влади знову повернуться більшовики? Вертай, накажуть, усе назад — трудовому людові. Так не те що без зиску — без штанів зостанешся!

—Та кому ми, тату, потрібні? Просто смішно!

—Отоді насміюся! Багатіям що - відкупляться. Або повитягають назад свої червоні квитки і нас же прийдуть «реквізувати». Ось тоді ми оці самі папірці під нір-раз — і піднесемо! Не клюнули, скажемо, на капіталістичну блешню.

Дід рішуче згріб ваучери і подався з ними до своєї кімнатки.

Малюнок Сергія ГОРОБЦЯ.

Дрібнички життя

Заклики

● Пацюки, гризіть книгу — джерело знань!
● Кожній мишоловці — по шматку гуманітарного сиру!
● Хай живе непорушний блок пацюків і жирних котів!
● Світлому майбутньому — світла пам'ять!
● Повісимо в Новому році всіх собак на биків!
● Кожній бабусі по новому номенклатурному кориту!
● Кожному тузу — по шістці!

Діагноз

Упав з пальми першості.

Порада

Ходаки, не ходіть до кам'яних командорів, залізних феліксів, бронзових іллічів та інших пам'ятників. Ходіть до молодиць: це більш безпечно, а головне — приємно!

Спостереження

Щоб не посилали у баню, треба вміти скрізь пролазити без мила.

Зворотна залежність

Тиск часто підвищується у тих, хто не може підняти голос.

Лікарі радять

Якщо ви раптом виявили у своїй кімнаті два телевізори і обидва показують одну й ту саму програму, значить, на сьогодні вже треба зав'язувати і приймати холодний душ.

Заява

Прошу розжалувати мене у рядового генерала. Прапорщик Тягнилантух.

Об'яви

● Зніму гараж, автомобіль, колеса, магнітофон з автомобіля тощо.
● Розжовую і кладу в рота. Комісійний збір — 10% розжованого.
● Розганяю хмари, тугу, незваних гостей. Оплата акордно-преміальна.
● Міняю острів Невезіння на острів Скарбів. Доплата —після знайдення скарбу.
● Міняю рай на рай з милим у курені. Прописка не потрібна.

Хроніка

Завод ім. Міхельсона перейменовано на завод ім. Ф. Каплан.

Мал. Сергія РЯБОКОНЯ

●**В мире конфликтов**

В одном отделе

Две подруги
из отдела
целый день
сидят без дела,
спорят
до седьмого пота:
у кого трудней
работа?

●**В мире парадоксов**

Возле моря

В дальний путь
пустился друг,
задубев от горя,
но когда
плеснуло вдруг
у вагона — море,
сразу сердце
отошло,
захмелел
от вздоха!..
Возле моря —
хорошо,
даже если... плохо!

●**В мире животных**

Старый кот

Старый кот
прожил жизнь
наоборот:
не имея и окошек,
на чердак водил
он кошек, а когда
построил дом,
то один
остался в нем!

●**В мире интима**

Любовь и секс

У женщины
такая кровь,
где слишком
много гордый бес:
сначала ей подай
любовь
и только после —
секс.
А у мужчины —
жадный бес
и низменный
при том:
ему всего важнее
—секс,
ну, а любовь —
потом!

●**В мире иллюзий**

Поэма о счастье

1.
Как много на свете
счастливых идей!

2.
Как мало на свете
счастливых людей!

Аркадий СОКОЛОВСКИЙ
(мировой поэт).

Валентина ПИСАНСЬКА, «Голос України»

Полювання на сміливців, або Як ми прямуємо до ринку

Торік я підготувала до друку кореспонденцію, котра не вийшла з тої причини, що конфлікт, про який написала, було вичерпано, і навіть до спільного задоволення сторін. Проте щось не дозволило викинути матеріал у кошик. І таки мала рацію, бо дивна річ: цього року історія з тими ж діючими особами й героями повторилася. Кореспонденція, з'ясовується, анітрохи не застаріла...

В умовах ринку відносини держави та суб'єкта господарської діяльності регулюються одним важелем —сплатою податку. Іншого втручання у господарську діяльність держава дозволити собі не може, крім, звичайно, випадків, коли йдеться про скоєний злочин, і то лише тоді, коли порушено кримінальну справу.

Хто хоч якось стежить за галуззю цивільної авіації в Україні, то не може не помітити пристрастей, які киплять навколо неї. Одних керівників замінюють іншими, попутно влаштовуючи ревізії вже не тільки фінансово-економічної діяльності державних авіакомпаній, а й перевірки перевіряльників, забуваючи про саму цивільну авіацію, яка з року в рік хиріє, втрачаючи ринок авіаперевезень для удатніших зарубіжних конкурентів.

Та мова нині про інше. Про ті друзки, які летять, коли вирубують ліс. У нашому випадку про авіакомпанію «Аеросвіт», яка разом із державною компанією «Авіалінії України», що її так ретельно перевіряли, входить у міжнародний консорціум, і яку управління з боротьби з організованою злочинністю Міністерства внутрішніх справ України запідозрило у найбільшому смертному гріху — несплаті податків. А якщо бути точнішими, то це відомство вирішило, що «Аеросвіт» безпідставно має пільги завдяки тому, що... не одержав цієї самої іноземної інвестиції. І жодні аргументи, що «Боїнг», який «Аеросвіт» передано у лізинг і який щороку перевозить 100 тисяч пасажирів, можна, як кажуть, навіть помацати, не переконували борців з організованою злочинністю. Тоді народився лист, який поклав початок цій дивовижній історії. Понад рік тому МВС України, звертаючися до тодішнього прем'єр-міністра Євгена Марчука, серед інших проблем називав таку: «У ході проведення ГоловКРУ призначеної документальної ревізії фінансово-господарської діяльності «Авіаліній України» встановлено створення 1994 року за участю цієї компанії та громадян Ізраїлю закритого акціонерного товариства «Аеросвіт», яке мало інвестувати 150 тис. доларів. І хоч «Аеросвіт» звільнено від сплати податку на одержаний від господарської діяльності прибуток, однак інвестиція в Україну не надійшла». У зв'язку із цим МВС просило провести комплексну ревізію «Аеросвіту».

Отож, «цвях» забито: засумнівавшись, є інвестиція чи ні, УБОЗ, заручившись дозволом глави уряду, доручило головному контрольному ревізійному управлінню Міністерства фінансів перевірити її діяльність. Нічого надзвичайного у цьому немає, а ревізія... Ну що ж, на те й щука, аби карась не дрімав.

І зробили це за всіма ознаками детективного жанру: співробітники відділу по боротьбі з організованою злочинністю МВС України у повній бойовій викладці на чолі з підполковником міліції паном Чухраєвим у присутності понятих та за участі фінансового директора «Аеросвіту» пані Стекленьової вилучили всі бухгалтерські та інші документи щодо діяльності компанії, про що склали відповідний протокол. Правда, співробітники компанії й досі не втямили, чому за документами прийшли убозівці, а не фінансові чи податкові інспектори...

А тепер, власне, про саму компанію «Аеросвіт». Створена як спільне підприємство два роки тому, вона співпрацювала з державною авіакомпанією «Авіалінії України». Мало хто вже і пам'ятає, що це СП сприяло відкриттю першого міжнародного рейсу Київ—Тель-Авів—Київ під українським прапором і національними позивними. Хто виходить на міжнародний ринок, той знає, як його завойовувати. Не менше труднощів випало й нашим авіаторам. Та що там труднощі — без підтримки СП, яке очолив виходець з України, громадянин Ізраїлю Арон Майберг, навряд чи й вдалося б подолати цю проблему.

Створили українську компанію «Аеросвіт» (засновником її стали «Авіалінії України») — маленьку й мобільну, яка взяла в лізинг «Боїнг» і знову почала боротьбу за свого пасажира.

— Мені неодноразово доводилося чути, що «Аеросвіт» — іноземна компанія, яка «підгрібає» українські повітряні сполучення, простіше — ринок, на якому мали б літати українські авіатори, — запитую.

— Усе, що є іноземного в «Аеросвіті», — це я, громадянин Ізраїлю, який працює тут за контрактом. А коли говорити всерйоз, то в «Аеросвіті» немає іноземного капіталу. Це — українська компанія, створена в Україні. Ми вирішили не залучати іноземний капітал шляхом створення спільного підприємства, а працювати як консорціум. Тобто підписуємо угоди, суть яких така: інвестор вкладає свій капітал на певний час, але бере участь у розподілі прибутку. Термін цієї участі теж обумовлено. Безперечно, в нього мета своя: вклавши кошти, заробити. Це нормально. Але після закінчення терміну угоди інвестор одержує своє, а компанія залишається незалежною і працює вже за рахунок власних резервів і створених потужностей. Цей метод господарювання прогресивніший, ніж СП, бо унеможливлює передання власності в підприємстві. Діяльність «Аеросвіту» перевершила сподівання: наші бізнес-плани забезпечили результат вищий, ніж передбачали.

А ще — компанія розвивається, має тісний контакт із туристичними фірмами. Вона створила 220 робочих місць з пристойною платнею та соціальним захистом, фінансувала курс перекваліфікації для пілотів і стюардес, які обслуговують «Боїнг», має свою дільницю техобслуговування для нього в Борисполі, де працюють 40 техніків зі спеціальними сертифікатами, цех харчування, мережу офісів. Усе це ніхто в кишеню не покладе й до іншої держави не вивезе.

А тим часом «Аеросвіт» тільки протягом останніх чотирьох місяців перевіряло 12 найрізноманітніших комісій та інспекцій, які буквально стероризували всі служби. А найцікавіше те, що всі перевірялники (я перечитала товстенні томи актів ревізій) дійшли висновку: порушень законодавства не виявлено, діяльність «Аеросвіту» реалізується «згідно з...» і «відповідно до...»

То в чому ж справа? Спробувала з'ясувати, що ж усе-таки інкримінують компанії, пустивши ревізію вже по четвертому колу (і не останньому), не довіряючи попереднім? Причому до неї не мають претензій ані фінансові, ані податкові служби — ще раз підкреслюю: головні й незаперечні арбітри у відносинах такого підприємства і держави.

Усі рядові учасники посилали мене до нерядових, менші начальники до вищих, а вищі аж до найвищого — першого заступника міністра внутрішніх справ України Юрія Вандіна.

Юрій Олександрович надзвичайно люб'язно погодився зустрітися зі мною, та ще й запросив до розмови куратора цієї справи, начальника відділу Володимира Бедриківського.

Обидва запевнили у щирій приязні до «Аеросвіту», але за умови, що той працюватиме відповідно до чинного законодавства. Перевірити ж цю відповідність, за словами моїх співрозмовників, неможливо, оскільки керівники авіакомпанії не надають необхідних документів. Крім того, вони вважають ревізії головного контрольно-ревізійного управління... некваліфікованими, бо у їхніх звітах бракує відповідей на деякі запитання. А результати перевірок податкових інспекцій? Вони для МВС... не мають значення!

Перепрошую вас, Юрію Олександровичу, і вас, Володимире Володимировичу, бо не повірила у вашу щирість. Насамперед, каюсь, але так і не зрозуміла проблеми щодо документів, які МВС нібито не може одержати з «Аеросвіту». Адже ви маєте їх усі без винятку: про це свідчить протокол про вилучення, підписаний, зокрема, і підполковником міліції паном Чухраєвим. Варто було тільки захотіти — і я, наприклад, одержала також і відповіді на всі запитання, на які нібито не відповіли, за вашими словами, через низьку кваліфікацію співробітники ГоловКРУ. Їх і шукати не треба: усі вони є в актах ревізій. А можливо, проблема в іншому: замовників чомусь не влаштовують висновки, до яких дійшли ревізори: порушень не виявлено?

Проте зрозуміло, що не в цих «дрібницях» річ. Із самого початку МВС України намагається довести, що в «Аеросвіт» не зроблено інвестицій. А коли так, то компанія не має права на пільгове оподаткування і мусить за це відповідати. За несплату податків тобто.

Але якщо УБОЗ так уже хоче переконатися: чи був хлопчик, тобто чи є в «Аеросвіт» інвестиція? — звернімося до документів. З акту ревізій КРУ: «В консорціум «Аеросвіт» протягом 1994-1995 року учасниками внесені кваліфікаційні інвестиції».

Але Юрій Вандін і Володимир Бедриківський вважають ревізію некваліфікованою. На підтвердження цього вони надали мені відповідь начальника відділу іноземних інвестицій Міністерства економіки пана Шовкалюка, який, розглумачуючи декрет Кабінету міністрів України «Про режим іноземного інвестування», на запит головного управління з боротьби з організованою злочинністю повідомляє: «Міністерство економіки розглянуло вашого листа і, враховуючи викладене, повідомляє,... що здійснена за кордоном іноземним партнером оплата рахунків та послуг не може вважатися іноземною інвестицією в Україну, а також бути підставою для отримання податкових пільг». Чому він так вважає, пан Шовкалюк не повідомляє.

Тут слід додати, що в МВС я не одержала документа, тобто, власне, самого запиту, та у й листі пана Шовкалюка теж не вказувалося, про яке підприємство йдеться. Правда, мої візаві запевнили, що так і має бути в службовому конфіденційному листуванні. І все ж цікаво: які документи надало МВС панові Шовкалюку, що він заперечує інвестицію «Аеросвіту»?

Ну, коли для МВС це є таємницею, то заступник міністра економіки пан Даниленко, який на такий самий запит, але вже компанії «Аеросвіт», цілком конкретно відповідає: «Згідно з декретом Кабінету міністрів України «Про режим іноземного інвестування» внесок інвестора може бути визначений як сплата за лізинг літака згідно з контрактом та надані для здійснення управлінських функцій автомобілі».

Цікаво, чи не так, як по-різному тлумачать один і той самий декрет Кабінету міністрів дві посадові особи Міністерства економіки: щоправда, різного рангу — начальник відділу і заступник міністра?

А ось ще один документ, цього разу вже лист, підписаний начальником управління фінансів будівельного комплексу та інвестицій Міністерства фінансів України паном Домашуком: «Згідно зі статтею 3 декрету Кабінету міністрів України «Про режим іноземного інвестування» іноземний інвестор має право здійснювати інвестиції на території України у вигляді будь-якого рухомого і нерухомого майна (автомобіль «Вольво», мікроавтобус «Форд»), а також контрактом лізингу літака».

Я звернулася до президента «Авіалінії України» (вже колишнього. — **Авт.**), який є одночасно і головою консорціуму «Аеросвіт», В'ячеслава Ільїна із проханням прокоментувати, так би мовити, дійства МВС навколо компанії, яку вважають іноземною.

— Мені не зовсім зрозуміло, що відбувається, —відповів В'ячеслав Вадимович. — Компанія українська, пасажирів перевозить, прибутки від її діяльності — 50,2 відсотка залишаються в Україні. А якщо в МВС є запитання, то ми готові на них відповісти. Щодо інвестиції — є вона чи немає — то в цьому й без документів можна пересвідчитися, відправивши «Боїнг» туди, де його компанія взяла, і 100 тисяч пасажирів, які вона перевозить щороку, дістануться іншим компаніям, цілком можливо, що й зарубіжним. А може, справа не в інвестиції, а в конкуренції?

То чи був хлопчик, чи то пак — інвестиція в «Аеросвіт» чи ні? Управління з боротьби з організованою злочинністю МВС України всупереч висновкам фахівців і законам України намагається довести, що ні.

Така цікава ситуація: там, де виробництво зупинилося, а добро розтягується по базарах, ніхто нікого не перевіряє і не ревізує. А щойно хто зважився відірватися від соціалістичної пуповини, то тут як тут — організована злочинність: ату його! Ударимо перевіркою по сміливцях, та ще й затяжною, може, в кого нерви не витримають. Ото будуть усі щасливі: у сусіда «корова здохла!»

Панове, ми йдемо в ринок? Чи куди?

Від автора

Торік ця історія, здавалося, закінчилася цілком благополучно: після чотирнмісячних «перехресних» ревізій сторони все ж дійшли висновку: інвестиція є, а пільгове оподаткування згідно з чинним законодавством здійснюється правильно. Компанія «Аеросвіт» за цей час зміцніла: на зароблені гроші купила власний «Боїнг», відкрила нові та збільшила частоту міжнародних рейсів, здійснює їх і до обласних центрів України. Словом, працює. І хоч жаль мені було праці «на кошик», однак тішило, що справедливість усе-таки взяла гору.

Та, як з'ясувалося, ці висновки ще нічого не означали. Бо управління по боротьбі з організованою злочинністю, посилаючись на доручення (тепер уже колишнього. — *Авт.*) віце-прем'єр-міністра Віктора Пинзеника, за шість місяців знову доручає ГоловКРУ здійснити ревізію... «Аеросвіту» з тих же позицій: була іноземна інвестиція чи ні? І ГоловКРУ попри те, що Закон про контрольно-ревізійну службу не дозволяє робити ревізій у таких підприємствах, якщо не порушено кримінальну справу, а якщо порушено — то не раніш як за рік після проведення останньої, знову розпочало документальну ревізію господарсько-фінансової діяльності «Аеросвіту». Ревізори ГоловКРУ надзвичайно ретельно виконували свої службові обов'язки, але й вони в котрий вже раз дійшли висновку: інвестиції кваліфіковані, що означає — «Аеросвіт» має право на пільгове оподаткування.

Проте після власного ж висновку ГоловКРУ робить такий «кульбіт»: «Для остаточного з'ясування питання щодо обгрунтованості застосування пільги з податку на прибуток для консорціуму «Аеросвіт» матеріали перевірки надіслані Державній податковій адміністрації України».

Тут уже й справді засумніваєшся, чи ти, бува, не верблюд. Тому поки в Державній податковій адміністрації розглядали лист ГоловКРУ, «Аеросвіт» із власної ініціативи звернувся ще й до Міністерства фінансів України з проханням підтвердити чи спростувати наявність іноземної інвестиції. З обох інстанцій майже одночасно надійшли відповіді за підписами заступника міністра фінансів С. Макацарія та заступника голови Державної податкової адміністрації Г. Оперенка про те, що іноземна інвестиція підтверджується і що «Аеросвіт» має право на пільгове оподаткування. Все закінчилося?

Та радість, як з'ясувалося, була передчасною: не встигли в «Аеросвіті» отямитися, як наше доблесне управління з боротьби з організованою злочинністю МВС України здійснило ще два «набіги» — на представництва авіакомпанії в Москві та Санкт-Петербурзі. Правда, цього разу співробітників допитували на дещо іншу тему: надходження і використання валютних коштів, хоч недавня ревізія теж не виявила у цьому жодних порушень.

Цікаво все-таки, куди йдемо?

Академія муніципального управління,

яка постановою Кабінету міністрів України № 725 від 9 липня 1997 року отримала статус державного ВЗО, проводить прийом студентів на факультети:

муніципального менеджменту

спеціальності: менеджмент у виробничій сфері, менеджмент у невиробничій сфері.

Кваліфікація випускника — менеджер зі знанням іноземної мови;

економічний

спеціальність : облік і аудит.

Кваліфікація випускника — економіст зі знанням іноземної мови. Форма навчання — денна та заочна.

Термін навчання: бакалавр — 4 роки, спеціаліст — 5 років.

Навчання платне, на денному відділенні еквівалентне 850 доларам США на рік, на заочному — 586. За потреби надається гуртожиток.

Прийом документів до 15 серпня 1997 року.

Адреса: 254176, Київ-176, вул. Електриків, 26/8 (Рибальський п-ів). Телефони: (044)416-21-85, 416-14-08.

Відповідно до ст.15 Закону України «Про державну службу» Генеральна прокуратура України оголошує конкурс на заміщення вакантних посад:

спеціалістів І категорії (ревізорів).

У конкурсі можуть брати участь особи, які мають вищу економічну освіту, стаж роботи на посадах бухгалтерів, економістів та ревізорів не менше 10 років.

До заяви про участь у конкурсі додають:

— особовий листок з обліку кадрів,
—автобіографію,
—копію документа про вищу освіту,
—декларацію про доходи.

Термін подання заяв — місяць з дня опублікування оголошення.

Заяви про участь у конкурсі подають до управління кадрів Генеральної прокуратури України за адресою: м. Київ, вул. Різницька, 13/15.

Арбітражним судом Вінницької області (м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 7) порушено справи про банкрутство.

1. Справа № 76/8-624 товариства з обмеженою відповідальністю «Віко», р/р 7467931 у Промінвестбанку України.

2. Справа № 92/2 товариства з обмеженою відповідальністю «Універсал», р/р 3467870 у Промінвестбанку України.

3. Справа № 126/4-1023 малого приватного багатопрофільного підприємства «Велике здоров'я», р/р 8468078 у Промінвестбанку України.

4. Справа № 127/4-1022 товариства з обмеженою відповідальністю «Молекулярні матеріали», р/р 467226 у Промінвестбанку України.

5. Справа № 80/2 малого приватного підприємства фірми «Банга», р/р 7468441 в Укрсоцбанку.

Письмові заяви з майновими вимогами до боржника приймають згідно з Законом України «Про банкрутство».

За заявами державної податкової адміністрації у Борщівському районі Тернопільської області арбітражний суд Тернопільської області (м. Тернопіль, вул. Князя Острозького, 14-А) порушив справи про банкрутство:

749/4 — спільного україно-польського підприємства «Алмаз» (м. Борщів, вул. Я. Кондри, 3), розрахунковий рахунок 468373 в Борщівському відділенні банку «Україна»;

536/4 — виробничо-комерційної фірми «Барс» (м. Борщів, вул. Я. Кондри, розрахунковий рахунок 467031 в Борщівському відділенні банку «Україна»);

748/4 — малого підприємства «Глорія» (с. Гермаківка, Борщівського району), розрахунковий рахунок 468108 в Борщівському відділенні Промінвестбанку.

Заяви кредиторів і санаторів приймають протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Арбітражний суд Хмельницької області (280000, Хмельницький, майдан Незалежності, 1) порушив справи про банкрутство:

№ 183-Б/1 с/с «Качос» (адреса: 281550, Хмельницька область, Теофіпольський район, с. Лютарівка; р/р 400112 у Теофіпольському АК АПБ «Україна», МФО 315212);

№ 184-Б/1 КСГП «Україна» (адреса: 281550, Хмельницька область, Теофіпольський район, с. Бережинці; р/р 400141 у Теофіпольському АК АПБ «Україна», МФО 315212);

№ 222-Б/5 Ординицької селянської спілки (281550, Хмельницька область, Теофіпольський район, с. Ординці; р/р 400523 у Теофіпольському АК АПБ «Україна», МФО 315212).

Кредиторам, а також можливим санаторам направляти заяви з майновими вимогами до боржника в місячний термін з дня публікації за адресою: 280000, Хмельницький, майдан Незалежності, 1, арбітражний суд.

Арбітражний суд м. Києва (252030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-в) порушив справу № 19-184 про банкрутство товариства з обмеженою відповідальністю "П. А. Н." (юридична адреса: м. Київ, вул. Володимирська, 46/6,7, р/р 1467317 в АКБ «ОЛБанк», МФО 322885, ЗКПО 2350585).

Заяви кредиторів і можливих санаторів приймають протягом місяця від дня публікації цього оголошення.

Арбитражный суд Луганской области (348016, г. Луганск, площадь Героев Великой Отечественной войны, 3-А) возбудил дела о банкротстве:

№ 144/11б — МЧП «Старт» (юридический адрес: Луганская область, г. Первомайск, ул. Жукова, 13; р/с 466397 в ПИБ г. Первомайска, МФО 304483, код 20152671);

№ 05/12-11/8б — МЧП «Окса» (юридический адрес: Луганская область, г. Первомайск, ул. Ленина, 64/80; р/с 468083 в ПИБ г. Первомайска, код 20157608);

№ 05/12-9/6б — АП магазин № 67 (юридический адрес: Луганская область, г. Золотое-1, кв. Солнечный, 8; р/с 642647 в ПИБ г. Первомайска, МФО 304486, код 19064474);

№ 05/33-10/29б — АП магазин № 61 (юридический адрес: Луганская область, ул. Петровского, 6; р/с 642061 в ПИБ г. Первомайска, МФО 304483, код 19064497).

Претензии кредиторов и заявления санаторов принимаются в течение месяца со дня опубликования данного объявления.

Арбитражный суд Запорожской области (330001, г. Запорожье, ул. Шаумяна, 4) возбудил дело № 5/1-463 от 04.06.97 г. о банкротстве общества с ограниченной ответственностью «Нарцисс» (330097, г. Запорожье, ул. Заднепровская, 6а, расчетный счет 11467020 в КБ «Приватбанк» г. Запорожья).

Претензии кредиторов и заявления санаторов принимаются в течение месяца со дня опубликования объявления.

Арбітражний суд Чернівецької області (Чернівці, вул. Кобилянської, 14) порушив справу № 7-52-129б від 4.04. 1997 року про визнання банкрутом малого приватного підприємства «Дари Буковини» (с. Луківці Глибоцького району Чернівецької області, р/р 001468006 в Чернівецькому комерційному банку «Буковина», МФО 356077).

Претензії кредиторів приймають протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Арбітражний суд м. Києва (м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-в) за заявою державної податкової адміністрації у Дарницькому районі м. Києва порушив справу № 14/160 про визнання банкрутом ВАТ ПТФ «Сувенір» (юридична адреса: м. Київ, вул. Бориспільська, 30), розрахунковий рахунок 000366101, рублевий рахунок 858065214 у Дарницькому відділенні УСБ м. Києва, МФО 322023; валютний рахунок 5587180400 в Ексімбанку України, МФО 322313.

Претензії можливих кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Арбітражний суд Луганської області (м. Луганськ, пл. Героїв Великої Вітчизняної війни, 3-А) порушив справу № 05/141-10/119б про банкрутство відкритого акціонерного товариства «Перевальський пивоварний завод» (349140, Луганська обл., м. Алчевськ, вул. Боголюбова, 3, р/р 467114 в Алчевському відділенні Укрінбанку, МФО 304825).

Претензії кредиторів приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення.

Державна податкова адміністрація у Радехівському районі Львівської області повідомляє, що в Арбітражному суді Львівської області (290010, Львів, вул. Личаківська, 81) порушено справу № 2/351 про банкрутство товариства з обмеженою відповідальністю «Ельта» (292140, с. Стоянів Радехівського району Львівської області; розрахунковий рахунок 467416 у відділенні АК АПБ «Україна» Радехова).

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймає арбітражний суд у місячний термін з моменту публікації.

Арбітражний суд Львівської області порушив справу № 2/234 про визнання банкрутом ТОВ «Буг» (юридична адреса: м. Буськ Львівської області; р/р 467741 в АК АПБ «Укріана» м. Буська).

Арбітражний суд приймає заяви кредиторів протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Арбітражний суд Києва (Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-в) за заявою Державної податкової адміністрації в Дарницькому районі Києва порушив справу № 17/131 про визнання банкрутом ПФ «Фонд Надії та Доброти» (Київ, вул. Вірменська, 29); розрахунковий рахунок 468205 у 2-й київській філії «Ва-банку».

Претензії можливих кредиторів та заяви санаторів приймають протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Загублене свідоцтво № 7842 про державну реєстрацію підприємства з іноземними інвестиціями за участю українського капіталу фірми «Украмтекс», державний реєстраційний номер 0884702 ЛТД від 31.03.1994 року, вважати недійсним.

Ліквідується ТОВ «ANLS», зареєстроване 06.01 1995 року Печерською РДА м. Києва. Претензії приймаються впродовж двох місяців з моменту опублікування оголошення. Телефон: 553-05-45.

Спільне підприємство «TDS», зареєстроване держадміністрацією Шевченківського району м. Києва за № 0091-4220-СП 28.02.1994 р., ідентифікаційний код 14298724, сповіщає про зменшення статутного фонду на 555496 доларів США, що становить 1 033 222,56 гривні.

Претензії приймаються протягом місяця.

Тел. 550-03-28.

Арбитражный суд Херсонской области (325000, Херсон, ул. Горького, 18) возбудил дело № 50/6-Б от 10.04.97г. о банкротстве МПП «Мульт», р/с 1468853 в ХД «Укрсоцбанк».

Загублене свідоцтво № 22951865 про державну реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності ТОВ «ХАММЕР» вважати недійсним.

Арбітражний суд Львівської області порушив справи про визнання банкрутами:

приватного підприємства «АСС», справа № 2/348 від 17.04.97 р.; юридична адреса: 290055, м. Львів, вул. Суботівська, 7/28; банківські реквізити: р/р 1468790 в ЗНРУ КБ «Приватбанк», МФО 325321 (м. Львів, вул. Гуцульська, 19/21);

— товариства з обмеженою відповідальністю —науково-виробничої фірми «Деляккор ЛТД», справа № 2/350 від 15.04.97 р.; юридична адреса: 290034, м. Львів, вул. Залізнична,1; банківські реквізити: р/р 1467197 в Першій філії АТ "ЗУКБ", МФО 325365 (м. Львів, вул. Левицького, 67);

товариства з обмеженою відповідальністю спільного українопольського підприємства «Наташа», справа № 2/254 від 27.03.97 р.; юридична адреса: 290054, м. Львів, вул. Виговського, 41/28; банківські реквізити: р/р 604012 в АК Електронбанку м. Львова, МФО 325213 (м. Львів, вул. Грабовського, 11);

товариства з обмеженою відповідальністю — фірми «Глудно», справа № 2/346 від 16.04.97 р.; юридична адреса: 290007, м. Львів, вул. Проїзна,4; банківські реквізити: р/р 467451 в АКБ «Євроцентр» МФО 325707 (м. Львів, вул. Пасічна, 141);

приватного підприємства «Дуга», справа № 2/355 від 18.04.97 р.; юридична адреса: 290021, м. Львів, вул. С. Петлюри, 17/68; банківські реквізити: р/р 2468579 в ЗГРУ КБ «Приватбанк, МФО 325321 (м. Львів, вул. Гуцульська, 19/21);

товариства з обмеженою відповідальністю «Зізі-Саунд», справа № 2/280 від 24.03.97 р.; юридична адреса: 290018, м. Львів, вул. Стороженка, 32; банківські реквізити: р/р 467562 в ЛОД АППБ «Аваль», МФО 325570, (м. Львів, вул. Словацького, 1).

Арбітражний суд приймає заяви кредиторів та можливих санаторів упродовж місяця з дня публікації цього оголошення за адресою: м. Львів-10, вул. Личаківська, 81.

Арбітражний суд Києва, (Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-в) за заявою Державної податкової адміністрації в Дарницькому районі Києва порушив справу №17/130 про визнання банкрутом ТОВ «Спецкераміка» (Київ, вулиця М. Раскової, 4-а), розрахунковий рахунок 200467817 в АБ «Ажіо».

Претензії можливих кредиторів та заяви санаторів приймають протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Арбитражный суд Харьковской области (310002, г. Харьков, ул. Сумская, 64) возбудил дело № Б-916/7-72 о банкротстве частного предприятия фирмы «Сфера» (310022, г. Харьков, ул. Культуры, 20-А), расчетный счет 1468195 в Коминтерновском отделении УАК ПИБ, МФО 351362, код ЧП «Сфера» 23455016.

Арбітражний суд Києва (Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-в) за заявою Державної податкової адміністрації в Дарницькому районі Києва порушив справу №4/157 про визнання банкрутом ТОВ «Кондор» (Київ, вул. Ревуцького, 19/1, кв. 555); розрахунковий рахунок 467699 у Дарницькому відділенні Укрсоцбанку.

Претензії можливих кредиторів та заяви санаторів приймають протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Лист з локшиною

Іван ІЛЛЯШ, «Голос України»

Шахрая знають, та не піймають

«4 березня 1997 року близько дванадцятої в Києві до мене підійшов чоловік середнього віку, досить скромно одягнутий, і запитав, як дістатися до вулиці Мечникова. Почувши моє «Не знаю — я не киянин», поцікавився, де площа Перемоги. Я відповів, що ми прямуємо до неї. Пройшовши кільканадцять метрів поруч, чоловік ніби ненавмисне легко штовхнув мене зліва і сказав: «Хтось загубив гроші». Я побачив на тротуарі прозорого гаманця із зеленими купюрами, а незнайомець вмить нахилився, підхопив його і загорнув у целофановий мішечок. Потім запропонував зайти у двір і поділитися знахідкою. «Почекаймо, може хтось повернеться за своїм гаманцем», — сказав я. Чоловік показав рукою на пагорбок з другого боку вулиці й повторив пропозицію. А коли я рішуче заявив, що нікуди не піду, до нас підбіг худорлявий чолов'яга приблизно тридцятилітнього віку, і, трусячись, спитав чи, бува, не знайшли ми гаманця з грішми. Одночасно розповів скоромовкою, що працює касиром і загубив виручку, яку мав здати.

Я показав на першого незнайомця і сказав, що він знайшов його згубу. Невдаха - касир, не слухаючи мене і продовжуючи тремтіти, сипав словами, як горохом. Тут я зрозумів, що він просить незнайомця показати свої гроші».

... Про це класичне пограбування серед білого дня розповів у своєму листі Іван Г-к, 68-річний письменник із Львівщини. Не варто, певне, розсекречувати механізм шахрайства, який спрацював бездоганно. Іван Федорович мав нещастя зустрітися з грабіжниками - професіоналами, які «кинули» пенсіонера на кругленьку суму. Він, звісно, звернувся до охоронців правопорядку. У Старокиївському райуправлінні міліції не сушили голови і не кинулися по гарячих слідах шукати злочинців. За почерком і зовнішніми даними визначили: спритність рук в черговий раз продемонстрував Олександр Г-ий з підручним ім'ярек. Фото грабіжника слідчий показав серед інших жертві комунікабельності, і той відразу тицьнув пальцем на добродія Г-ого. Іван Федорович полегшено зітхнув і з надією, що тяжко заощаджені гривні буде повернено, пішов на нічліг. Та, вочевидь, плакали грошики наївного ветерана. Сьогодні міліція знає не тільки ім'я спритного злодюги, а й адресу, за якою він прописаний. Лишилось незначне: знайти злочинця і притягнути до відповідальності. А це, за твердженням заступника начальника відділу дізнання Радянського РУВС столиці Олександра Кунди, зробити ой як не просто.

Шахрая розшукують, відносно нього порушено кримінальну справу. Одне слово, як тільки так і одразу. Втім, одразу не вийде, бо Олександра Г-ого, з'ясовується, вже затримувала міліція, але змушена була відпустити. Маючи постійного метикуватого адвоката, який на шахрайській справі зуби з'їв, невловимий

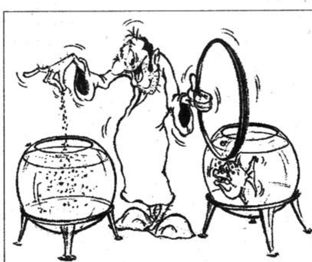

майстер з виготовлення локшини легко доводить детективам свою невинність. І поки ті, вживаючи оперативних заходів, витрачають сили і здоров'я на його пошуки, Олександр часу даремно не гає. Він ходить вулицями столиці, і відшукуючи в натовпі наївних, доброзичливих і при грошах перехожих, чемно запитує: ... Як дістатись до проспекту Перемоги?».

Люди добрі, коли запідозрите нездоровий інтерес до своєї скромної персони — «прикиньтеся шлангом», як каже мій син. А взагалі будьте пильні і пам'ятайте про вуличних бендерів.

Сергій МЕЛЬНИЧУК, «Голос України»

Хороша грушка — «берія»...

Так і написано було синім олівцем на картоні: «Груша берія раня 2 гривня».

—Так, кажете, «берія»?

— «Берія», отлічна грушка, беріть. Всього два гривня...

—А чому "два гривня", а не «дві гривні»? Гривня ж — вона...

—А яка разніца! Хіба не понятно?..

Базарний дядько-продавець навіть, здається, трохи образився: купувати не купує, а розпатякує, грамоту свою показує. Дядько і гадки не має, що, присвоївши саджанцю ім'я колишнього енкаведистського ката (селекціонер Іван Мічурін групу сортів груші назвав «бере»), він сам відлякує покупців. А щодо гривні чоловічого роду — то це взагалі і плювка не варте...

... Купуємо з дружиною розсаду капусти.

—Так, так, — підтверджує наше припущення бабуся, — це пізній сорт, «мегера» називається...

—Може, «амагер»? — сміємося.

—Може, й так. Але капуста добра — головки тверді, мов камінці, цілу зиму лежатиме...

... У помідорному ряду — свої відкриття. Ось, наприклад, сорт «талаліха» — так написано. Мається, звичайно, на увазі сорт «Талаліхин» (якійсь розумній голові стрельнуло у мізки назвати помідори іменем героя-льотчика). Зустрінеш тут сорт «бараба», що у перекладі на нормальну мову означає «де-барао».

Можна на базарі почути і прочитати ще багато цікавого й оригінального. Воно й закономірно: керівництво ринку не вимагає від торгового люду дипломів про вищу гуманітарну освіту — тут, мовляв, інші знання й уміння потрібні.

Та про рівень нашої мовної культури свідчить не лише базар. Послухаємо, що коїться навколо нас. Прислухаймося, як «спілкується» молодь. Як, наприклад, студент педагогічного вузу розповідає про екзамен.

—Ну, бля, за... Захожу в аудиторію — пі..., бля, на...

І це не лише перед товаришами, а й перед дівчатами. А вони? А вони... слухають матірну лайку, як щось звичайне. І нічого.

А на підприємствах, у селах, у дворах? У порівнянні з тим словесним брудом невинною смішинкою виглядає «словотворення» баби Тані: «Шо, ви не знаєте, де взять вапни? Та там, де згружають шермет, її навалом». «Шермет» — це, виявляється, «Вторчормет». А ще є у неї «сосєдія» — субсидія тобто. Це, в даному разі, природний супротив насадженню іноземних слів.

... Усуціль неграмотне у давнину село «витворяло» на́віть з власними іменами. У Великому Житині, під Рівним, називали людей іменами Свистиян (по-людському — Севастян), Гонька (Ніоніла), Годюшка (Євдокія)... Такі, бачите, «неологізми», що ніяка наука не збагне законів їх творення. Але то ж від темноти, від неграмотності...

А в наш час людей грамотних, здавалось би, достатньо. У тім числі й у газетах. Але що вони, оті численні друзі читача, часто-густо видають! За прикладом баби Тані, сприймаючи інформацію «на слух», можуть написати «фольцваген» замість «фольксваген» (народний автомобіль), «вольтмейстер» замість «вельтмайстер» (світовий майстер) і т. д.

... То хто ж би порадив, як нам боротися за чистоту рідної мови?

Рівненська область.

Оголошення

Шановна редакціє! Написати цього листа мене спонукали дві надто серйозні обставини. Поперше, тому що я давній, чи не найуважніший читач (після головного редактора) вашої шанованої газети; по-друге, днями я знову викликав додому слюсаря-сантехніка...

Який між цими фактами зв'язок? Зараз поясню. Дисятиріччями вивчаючи нашу пресу, я безліч разів був свідком самовідданої, безкомпромісної боротьби радянських, перебудовчих і демократичних сатириків та гумористів за сучасного й позитивного у всіх вимірах слюсаря-сантехніка. Тому, викликавши в наші благословенні вільні часи майстра полагодити кран, я з хвилюванням очікував на тріумф виховної могутності гумору та сатири у вигляді новітнього сплаву пролетарської солідарності з демократичними загальнолюдськими цінностями.

Натомість, слюсар прибув немов зі сторінок славнозвісного і незмінного, як наші злидні, журналу «Перець»: на вітання не відповів, нахабно здірав за копійчану роботу три гривні. До того ж він потоптав брудними чобітьми імпортний килим у коридорі та без усяких об'єктивних підстав вживав непристойності на адресу високих посадових осіб.

Шановна редакціє, ось і прошу зважити на вищенаведені факти й опублікувати у вашій (тобто в нашій) газеті таке оголошення: «У зв'язку з тим, що багаторічні зусилля радянських та пострадянських сатириків та гумористів по вихованню нової спільноти слюсарів-сантехніків у дусі високих вимог загальнолюдських цінностей виявилися марними, публікації на цю тему за весь час виходу газети в світ: фейлетони, гуморески та інше — вважати недійсними».

Тільки після такого очищуючого зізнання газета матиме моральне право вважати себе демократичною.

З глибокою повагою до вашої (тобто нашої) газети і високошанованої редакції!

Ваш постійний читач — Пильнозоров.

Підготував
Юрій БОЛЬШАК.

Фото Зіновія КОВИЛЯ.

Непогода звела.

Львівська область.

Кросворд

По горизонталі: 1. Всесвітньо відомий філософ. 6. Знаменитий провидець. 7. Волинський князь, чий замок зберігся в Луцьку. 9. Холодна зброя. 12. Персонаж роману О. Гончара «Собор». 14. Нечиста сила. 15. Перший український громадсько-політичний та літературномистецький журнал. 16. Біблійний корабель. 18. Дружина Геракла. 19. Хорватський письменник, автор «Загребських новел». 20. Великий литовський князь. 22. Пристрій для патронів. 24. Загадка, ребус, заковика. 25. Фахівець з україністики.

По вертикалі: 2. Захисний головний убір. 3. Довірена особа. 4. Поміщик з Полтавщини, голова третьої та четвертої Дум в Російській імперії. 5. Скеля, на яку завозили запорізьких козаків, котрі провинилися, щоб вони подумали. 7. Виконавець ролі митника в фільмі «Біле сонце пустелі». 8. Церковний дзвін перед святом. 10. Кошовий Чорноморського козацтва. 11. Країна в Америці. 12. Шведський учений-славіст, популяризатор Т. Шевченка в Європі. 13. Турецький солдат. 17. Один з методів очищення деталей чи заготовок. 18. Літальний апарат. 21. Персонаж фільму О. Довженка «Повість полум'яних літ», якого зіграв поет Микола Вінграновський. 23. Просочення розчинника в розчин через напівпроникну плівку.

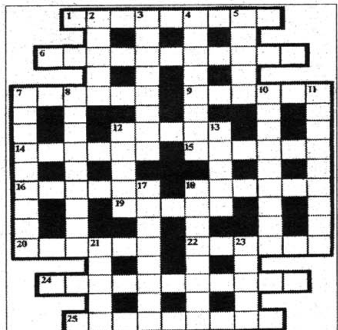

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України. 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

✆ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
◊ Рукописів не повертаємо.
◊ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

◊ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
◊ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
◊ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 246242.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50
①2 3④5 6 7 8 9 0
Зам. 0311133.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.